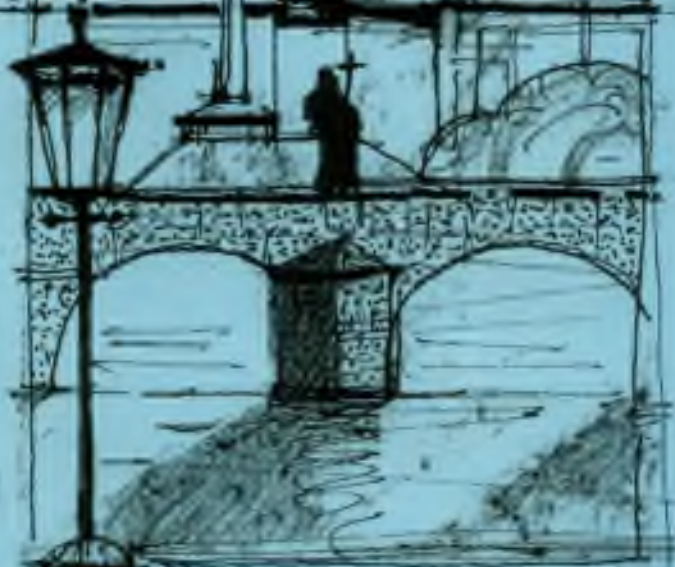

VĚSTNÍK

SOKOL SYDNEY

AUSTRALIA

ČERVEN 2007

EDITA BERNTSEN B.A., LL.B.
SOLICITOR AND ATTORNEY

7 ST PAULS ST, RANDWICK NSW 2031

**ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
POSKYTUJÚCA SLUŽBY V ROZLIČNÝCH
OBLASTIACH PRÁVA, VRÁTANE
EMIGRAČNÉHO.**

Právnu poradu si môžete zaistiť na:

TEL: (02) 9399 9374 MOB: 0423 056 884

FAX: (02) 9326 6012

EMAIL: eberntsen@optusnet.com.au

DENTAL IMPLANTS

Missing Teeth?

Dental Implants may be the solution:

- You can talk, laugh and smile without worrying. Your new teeth will be fully anchored and feel just like your own teeth.
- Eat what you like without problems
- Recover your natural smile
- A safe and reliable treatment method
- There is no need to file down adjacent teeth

Dr. J. Mader, Suite 106, "Piccadilly"
222 Pitt Street, Sydney, 2000
Phone: 9264 5210

Our Treatment Solutions

Single Teeth

Multiple Teeth

Dentures

Whether you are missing a single tooth or a complete jaw, we will have a solution to meet your needs. Implants have a totally natural appearance and feel just like your real teeth. Please visit

THE MAGICAL WHITE CHRISTMAS NEW YEAR TOUR

Welcome the New Year in Budapest!

Departs 24 December – Return 12 January '08

VIENNA - BUDAPEST - PRAGUE ČESKÝ KRUMLOV - BRATISLAVA
20 Day Luxury Escorted Personalized Tour - Flying Emirates

Visit the Christmas Markets at Schönbrunn Palace in Vienna Welcome the New Year in Budapest (Gala dinner with entertainment) Enjoy Opera in Prague and Bratislava, Concert in Vienna, Spa in Budapest
Discover Český Krumlov - the most wonderful medieval city in Central Europe

An extraordinary Experience at extraordinary value

\$9,700 per person twin share

All Inclusive Early Bird Book by 01 June SAVE \$300 PP

Some of the things we do on the 20 - day Tour:

- Explore the magnificent capital cities of Vienna, Budapest, Český Krumlov, Prague and Bratislava with local expert guides!
- Enjoy the Traditional Christmas Markets at Schonbrunn Palace - Vienna.
- Visit Schönbrunn Palace- the summer residence of the Habsburg family, the rulers of the Austro-Hungarian Empire.
- Enjoy Dinner at the famous Vienna's Kursalon Johann restaurant followed by a world class concert performed by the Viennese Waltz Orchestra in the splendid surroundings of the famous Kursalon where Strauss family celebrated their greatest triumphs.
- Explore Vienna and the most beautiful part of the Vienna Woods with its Roman city of Baden, hunting lodge Mayerling, and the medieval cloister of the Cistercian Abbey of Heiligenkreuz.
- Dine at Griechenbeisl - Vienna's oldest restaurant.
- Dip into one of the thermal pools and rejuvenate yourself with 2 spa treatments at the luxury Spa hotel in Budapest on picturesque Margaret Island in the river Danube which divides Buda and Pest.
- Enjoy the Special New Year's Gala Dinner with entertainment at our luxury hotel Thermal Budapest.
- Attend the performance of Carmen at the stunning Prague State Opera that opened its doors in 1888.
- Admire the inside of Budapest's neo-gothic Parliament House and other thrilling sightseeing taking you to famous landmarks, and the countryside. We make sure you see it all!
- Enjoy the spectacular evening cruise on the Danube.
- Explore the medieval UNESCO listed town in the Czech Republic - the most beautifully preserved city of Český Krumlov, where 82% of buildings are registered as cultural monuments!
- Discover 2000 year old Bratislava, capital of Slovakia, while staying at the luxurious 5-star Radisson Carlton Hotel, walking distance from the old town.
- Enjoy Opera performance at the spectacular 100 year old Opera House next door to our hotel.
- Share your holidays with a group of like-minded individuals, where the pace is leisurely, and the hotels are first class, perfectly located and most things are pre-paid.
- Break the long journey home and get a good night sleep at the Dubai (United Arab Emirates) Hotel before arriving to Sydney.

Eva Santo

Director / Tour Leader - European Spa Tours - Eva's European Tours

Contact Us Now ! Phone: (02) 9449 1786 Mobile: 0419 999 565

Email: eva@spatours.com.au

Licence No. 2TA5824

"Let me Escort you the way I would escort my best friend!"

Eva

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 3
Ročník LV
Červen 2007

Number 3
Volume LV
June 2007

LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

Print Post Approved PP 239732-00003

THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617

Vysvětlení najdete na straně 36

OBSAH

<i>Slovo starosty a pokladníka</i>	6
<i>Narozeniny / Slovo úvodem</i>	7
<i>Ohlasy čtenářů</i>	8
<i>Dopis velvyslance</i>	10
<i>Z Generálního konzulátu</i>	11
<i>Průvod studentů na Hrad 1948</i>	12
<i>Žalov – Letem světem</i>	13
<i>Exil a emigrace</i>	17
<i>České Orfeum</i>	19
<i>Kino Ponrepo / Heydrichiáda</i>	20
<i>V dobách bojů o Slovensko</i>	22
<i>Obhajoba oteplování ohrožuje</i>	24
<i>Jak se vejde SBS na 9 m²</i>	27
<i>České dějiny mají 2000 let</i>	28
<i>Zajímavosti ze života rodiny TGM</i>	29
<i>Čeští poslanci ve Vídni III</i>	31
<i>Humor</i>	33
<i>Perly a perličky</i>	34
<i>Cestou do exilu</i>	39
<i>Z tajů krás české řeči</i>	42
<i>Poutník Mácha</i>	44

VĚSTNÍK

Dvuměsíčník Sokola Sydney.
Obsah publikovaných článků
nemusí být totožný s názory
redakce. Vyhrazujeme si právo
články upravit.

Telefon redakce:
02 9528 7928

Email:
contact@sokolsydney.com
Věstník se též nachází na
internetové stránce
www.sokolsydney.com

**Příští uzávěrka Věstníku:
4.7.2007
(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)**

Z PERA STAROSTY

Začátkem dubna proběhla každoroční Valná hromada která přinesla několik změn ve vedení Sokola. Ze zdravotních důvodů odstoupil z funkce pokladníka Mirek Moravec a na tuto funkci byl zvolen P. Čermák. Využívám tímto příležitost poděkovat Mirkovi za jeho obětavou a profesionální práci kterou naši organizaci prokázal. Novou jednatelekou se stala Judith Dlask které přeji vše nejlepší do její práce. Koncem dubna náš Národní dům oslavil 30 let svého trvání tanečním večerem provázeným velkoplošným promítáním fotek z 30 let aktivit v této budově a několika proslovů těch kteří u toho všeho byli. Promítané fotky bohužel nezahrnovaly všechny činnosti, neboť ne všechny materiály byly dostupné. Převážná většina účastníků byla s oslavou spokojena. Děkuji za všechny příspěvky, které obohatily program večera a zejména děkuji Jiřímu Jelínkovi za darovaný unikátní pamětní tisk sletu roku 1928 formátu A2. Jako dárek k těmto narozeninám dostala budova 20 moderních skládacích stolů a během několika týdnů též dostane 150 nových židlí které budou umístěny v prostorách restaurace a společenské místnosti. Je to další krok ke zlepšení prostředí pro naše členy a návštěvníky.

Nazdar Jarda Krejčík

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Náš dlouholetý vynikající pokladník bratr Mirek Moravec požádal, aby již nebyl do této funkce navržen; nicméně je ochoten nadále pracovat jako člen výboru Sokola. Díky tomu máme stále k dispozici jeho zkušenosti a odbornou kvalifikaci. Toto mi dodalo odvahy k tomu, abych přisedlal z funkce jednatele na funkci pokladníka. Bratru Mirkovi patří neskonale díky nás všech za to, jak po roky úspěšně navigoval naši organizaci úskalími finančních problémů a nyní předává finance jednoty ve velice zdravé kondici.

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Za převod z jiné měny nám banka účtuje 10.50 australských dolarů. Jen poštovné do zahraničí za ročních 6 čísel nás stojí 22.20AUD a bude co nevidět opět zvýšené. Děkujeme za pochopení.

Dary a předplatné na Věstník celkem \$945; fond na údržbu Národního domu \$385. Mnoho díky všem dárcům.

Členské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2007 BYLY SPLATNÉ DO 31/1/2007**. Někteří členové ještě nezaplatili za rok 2006 a mnozí za rok 2007.

Věstník: předplatné pro nečleny je \$25 na kalendářní rok od 1.1. do 31.12.2007.

Vydání: celkem \$6,881, z toho mimořádné bylo zakoupení dvou pingpongových a dvaceti moderních skládacích stolů za \$2,040.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1.3.2007 do 30.4.2007:

Lukáš F	40	Paník L	25	Davídek S	25
Trlifaj J	25	Navrátil V	25	Procházka Jaroslav	5
Dostál P	75	Černá M	15	Koláček P	10
Kotek J	5	Ganz V	25	Dobrovský J&M	30
Želina K	25	Toman R	45	Hlaváčová H	100
Čtvrtečková D	10	Conway M	50	Pomej J	30
Prescott T&L	30	Brychta O&H	50	Kratochvíl M	50
Winter E Dr	10	Hájek L	25	Karpíšek L	50
Martínek Z	25	Newmanová M	25	Šárka J	75
Vickers M	175	Šárka B	75	Stejskal-Jarošová B	50
Procházková J	50	Sirůček K	25	Novák J&M	25

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: **Sokol Sydney Ltd, 16 Grattan Crescent, FRENCHS FOREST NSW 2086**.

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme používejte jen tento název pro všechny platby.

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Petr Čermák

V tomto červnovém čísle Věstníku popřejeme **červeňáčkám a červeňákům a těm, kteří se narodili v červenci.**

Srdečně blahopřejeme a přejeme všechno nejlepší sestrám, které oslaví své kulaté, nebo půlkulaté narozeniny v červnu a červenci: 20.6. **Evě Novotné,** narozené v Praze. A 31.7. oslaví své narozeniny **Nika Dostálová, RNDr,** rodačka z Hňuště-Likier.

A vše nejlepší našim bratřím, kteří ty kulaté nebo půlkulaté oslaví v červnu: 1.6. **Aleši Zezulkovi,** rodáku z Brna, 21.6. také Brňáku **Petru Cahovi,** 23.6. **Oliveru Vávrovi,** rodáku z Košic a 30.6 **Matouši Bursíkovi,** rodáku z Prahy. A těm, co se narodili v červenci: 29.7. bude slavit **Robert Anthony Fletcher,** narozený v Croydonu, a 30.7. **Jaroslav Vaníček,** rodák z Vrchlabí.

A těm dříve narozeným, našim seniorům i k nekulatým narozeninám přejeme vše nejlepší a pevné zdraví. 5.6. sestře **Libuši Vnenkové,** krerá chodila cvičit do Sokola Ostrava II.-Zárubek v Župě Těšínské, tam složila sokolský slib a byla vedoucí žactva v letech 1945-48, 12.6. popřejeme sestře **Zdeňce Háberové,** rodačce z Brna-Tuřan. V letech 1932.39 žačkou a pak dorostenkou Sokola Brno v Župě Vaníčkově. 17.6. oslaví své narozeniny sestra **Terezie Saltmanová,** chodila cvičit do Sokola České Budějovice v Župě Husově, 7.7. popřejeme sestře **Věře Mrázkové,** která byla v letech 1945-49 členkou Sokola Plzeň I. v Župě západočeské a 9.7. se v Kladně narodila **Jiřina Austerová,** která byla členkou Sokola Kladno. v roce 1946 složila slib a pak v Sokole Hradčany byla cvičitelkou.

28.6. oslaví své narozeniny náš legionář bratr **Arnošt Brychta,** rodák z Holešova, 4.7. popřejeme bratru **Oliveru Fialovi,** rodáku z Maršova. Jako žák a dorostenec cvičil v letech 1928-38 v Sokole Znojmo a po válce v Sokole Brno až do roku 1948. Cvičil i v táboře Murnau na cestě do Austrálie, 5.7. popřejeme **Janu Gilečákovi** rodáku z Ostravy k jeho 87-tinám. Bratr Gilečák cvičil jako žák a dorostenec v Sokole Hanušovice a od roku 1936 v Sokole Ostrava v dorostu a mužstvu, 15.7. bratru **Frantovi Platilovi,** rodáku z Prahy, který cvičil v letech 1931-39 v Sokole Vršovice, 17.7. popřejeme bratru **Karlu Královi** z Canberry, pražskému rodáku, který je členem Sokola od roku 1932, 20.7. Miro Davisovi Dlouhému, který oslaví své 87-mé narozeniny a je spolu s bratrem Gilečákem druhým nejstarším seniorem pro tyto dva měsíce. Bratr Miro, pražský rodák, byl členem Sokola Dejvice-Hanspaulka od roku 1930 a 29.7. oslaví své devadesáté první narozeniny bratr **Stanislav Jedovnický** a je našim nejstarším sokolským seniorem.

Sestry a bratři přejeme vám dobré zdraví a mnoho dalších spokojených let.

Slovo úvodem *Sokol 4/2007*

Vážení a milí čtenáři, příspěvky a zprávy, které nám zasíláte do redakce časopisu SOKOL, svědčí o tom, že si dobře uvědomujete význam letošního volebního sjezdu České obce sokolské pro rozvoj a další směřování sokolského hnutí. Vedle zpráv z konání valných hromad sokolských jednot a žup dostáváme i vaše úvahy, názory a nejrůznější připomínky k programu Sokola v dalším volebním období.

Velmi často nám píší pamětníci a nestoři sokolství. Společným jmenovatelem těchto dopisů a podnětů jsou zamyšlení nad budoucností sokolského hnutí, kterému jejich pisatelé věnovali celý svůj život - a úvahy, jak dnes nejen uchovat, ale hlavně v praxi prosazovat humanitní ideály, vbudované do základu Sokola. Sokolští seniori jsou neocenitelnou živou pamětí a zkušeností sokolstva - vždyť to jsou oni, kteří dokázali ideu sokolství provést i zlou dobou válek a společenských zvrátů. I proto je tak silná jejich snaha a touha své zkušenosti předat mladším generacím sokolů a překlenout tak přerušenu souvislost „veřejné tváře“ Sokola, vynucenou nepřízní doby. Jejich životy jsou pro nás důkazem, že ideály sokolského hnutí v jejich srdcích přerušeny nikdy nebyly. Tito naši vzácní spolubratři a sestry zasluhují náš obdiv a úctu, které snad někdy neumíme dostatečně vyjádřit. Stále se ale učíme, jak jejich zkušenostem

naslouchat a učit se z nich. Stále hledáme způsoby, jak tyto poznatky propojit s potřebami a trendy současné moderní společnosti.

I když nelehkou cestu k společnému „směru a cíli“ nutně provázejí názorové střety, nesrovnalosti a často i pocit křivdy, zachovejme vždy osobní nadhled a nezapomínejme, že smyslem našeho snažení je práce pro celek. Přirozená generační obměna vyžaduje trpělivost a takt - jak těch, kteří štafetu předávají, tak těch, kteří ji přebírají. Časopis SOKOL poskytuje tomuto procesu mezigenerační komunikace a obměny prostor.

Zájem mladých o „mezigenerační dialog“ tu samozřejmě existuje a vyvíjí se, i když jejich psané příspěvky a podněty jsou zatím spíše nesmělé a ojedinělé. Vážíme si každého příkladu lidské a generační spolupráce - vašich informací o různých formách veřejného poděkování a ocenění, projevovaného zasloužilým sokolům a sokolkám například při předávání štafety ve vedení jednot a žup. Uznání jejich práce je pro ně nejcennější odměnou.

Při dalším společném úsilí o všestranně zdravou společnost Vám redakce přeje dostatek vzájemné úcty i tolerance a radosti z úspěšné práce. Těšíme se na vaše příspěvky a podněty!

Milada Josefíková, redaktorka

Ohlasy čtenářů

Vážená redakce Věstníku a zejména milý bratř Bořku!

Opravdu s potěšením jsem si přečetl další kapitolu tvého seriálu „Z tajů a krás české řeči“. Velice mě překvapilo tvé tvrzení, že v češtině nemáme žádná původní česká slova začínající samohláskou „e“, s výjimkou toho zvolání ejhle. Dost jsem o tom přemýšlel, ale bezvýsledně. Napadlo mi slovo „erb“, ale nebyl jsem si moc jistý, jestli erb je původní české slovo. Nakonec jsem z knihovny vyjmul Ottův slovník naučný, kde za každým slovem je v závorce napsáno odkud to slovo pochází, tedy z kterého jazyka ho čeština převzala. Nechtěl jsem tomu ani věřit, ale slovo za slovem, stránka za stránkou všude byly ty závorky. Až jsem přišel na slovo erb. Tam konečně žádná závorka nebyla - tedy je to původní české slovo. Pak jsem si říkal, to snad není možné, jen jedno jediné slovo začínající na „e“. A tu přišlo vnuknutí „estébák“, ano jistě moderní doba „obohatila“ český jazyk o další slova začínající písmenem „e“. Totalitní režimy totiž milovaly zkratky a tak máme v češtině řadu nových výrazů jako esesák, esenbák, také esenbačka. Nejznámější německá zkratka bylo Gestapo, v SSSR pak kolchoz, také sovehoz, gosplan, nižší instituce měly zkratky delší a složitější, třeba Mostorgtrans. Zato důležité instituce měly zkratky krátké, třeba Kágébé. Mladá generace už nezná jejich význam. Ale přišly mnohonárodní korporace a ty také milují zkratky. Třeba Kej-efsi. A tak do češtiny přichází další slovo od „e“ - esemeska. Já vám tyto své řádky posílám e-mailem, ale e-mail nezačíná na „e“, je totiž Angloameričan. Nazdar, přeji Vám hezké prožití té Vaší sydneyké zimy! Hortulus

... Vzpomínám na Sokol v uprchlickém táboře v Murnau v Bavorsku v roce 1949, kde pro nás bratr Štěpán Hejda složil sokolský pochod:

V daleké cizině znovu zavlál prapor náš
Volá tě - neváhej vždyť jsi jeho věrná stráž
Máš jenom sokolskou svou čest -
Braň ji, nastav proti pěsti pěst -
A s odkazem Fügnera - Tyrše
Přežiješ, Sokole, všech tyranů říše.

Josef Tomek, Cammeray NSW

Vážený bratře starosto - sestry a bratři !

Navazuji na Váš VĚSTNÍK - Sokol Sydney z února 2007, všechny Vás zdravím a Valné hromadě v neděli 15. dubna t.r. přeji plný úspěch. Před 145 léty (16.2.1862) na popud Miroslava Tyrše ustaven první tělovýchovný spolek SOKOL, pod jménem Tělocvičná jednota pražská. Vám "za velkou louží" patří poděkování za šíření sokolských myšlenek a za pomoc v období nesvobody naší vlasti. Také já mám skromné výročí. Připomenu, že jsem se narodil v Uh. Brodě 28.7.1919 (tedy

nejsem žádný mladík) a před 80 léty jsem byl přijat jako klouček ve Va1. Klouboukých do Sokola, kterému jsem zůstal věrný dodnes. Prošel jsem v Sokole řadou funkcí v sokolských jednotách, župách, až po ústředí, kde jsem byl členem vzdělavatelského sboru ČOS a výchovné komise. V současné době jsem starostou TJ Sokol Jeseník (od jeho obnovení v roce 1946), vzdělavatelem, kronikářem, zpravodajem ČOS. Vystupoval jsem na čtyřech Vsesokolských sletech na Strahově, zúčastnil jsem se sletů ve Vídni, Paříži, Chicagu, Torontu, Košicích, Skalici. Jako předseda org. výboru jsem založil ve městě Jeseníku humanitární akci Běh Terryho Foxe (letos to bude již 13.ročník). V červnu 2002. jsem byl pozván ministerstvem zahraničních věcí ČR do Prahy k účasti na odhalení pamětních desek obětem nacismu a komunismu a předání Ceny Jana Masaryka GRATIAS AGIT, kterou obdržel také můj kamarád, honor. konzul ČR v Mexiku, Mgr. Radek Tichavský. Z dalších to byli JUDr. Milan Kantor, sokolský činovník z Melbourne a Ing.Václav Pavelka z Montréálu. Prožil jsem s naší rodinou a sokolem i smutná období. Po šestiletém pobytu na bývalé Podkarpatské Rusi (v době hospodářské krize) jsme byli násilně vysídleni přes Rumunsko, Maďarsko, Rakousko do ČSR a museli zanechat v Chustu veškerý majetek (do dnes bez náhrady). Za německé okupace nám zatkl gestapo švagra Bohumila Kovalčíka, převezlo do Brna (šlo o sokolského činovníka, odbojáře) a 28.října 1941 byl v Kounicových kolejích popraven. A do třetice, za našeho pobytu v Jeseníku, byl jsem za to, že jsem byl proti okupaci vojsk Varšavské smlouvy, propuštěn z Městského úřadu (kde jsem byl 25 let ve funkci vedoucího stavebního úřadu) a skončil v Rudných dolech. Tolik ve stručnosti o sobě. Co nás nyní čeká. Máme za sebou valnou hromadu naší TJ, kde jsem byl znovu potvrzen ve funkci starosty na další volební období. Příští týden se koná VH župy. V polovině května pořádáme přednášku k 145 letům Sokola a koncem června (23.-24.) bude v Praze 8. sjezd ČOS. Bude rušný, čekají se změny.

Se sokolským pozdravem Stanislav Malcher, starosta TJ Jeseník, vzdělavatel, kronikář, zpravodaj ČOS

Bratrské Tělocvičné jednotě Sokol Sydney v Austrálii

Milé sestry a milí bratři:

K významnému 30. výročí otevření vašeho Sokolského Národního domu vám upřímně blahopřejeme a vašim jubilejním oslavám přejeme mnoho zdaru. Sokolstvo v Kanadě je vám všem vděčné za vaši neochvějnou věrnost ideálům Tyrše a Fiignera a za uvedení sokolské myšlenky do země, která se vám stala novým domovem; vaši zásluhou byly vysoké mravní hodnoty sokolství vybudováním vaší sokolovny v Austrálii pevně zakotveny. Jsme vám rovněž velice vděční za vytrvalou účinnou propagaci našich nejlepších národních kulturních a duchovních hodnot, které byly základem našeho národního osvobození a jejichž výsledkem byla svobodná demokratická Československá republika. Do mnoha dalších let vaší činnorodé sokolské a národní práce vám přejeme mnoho zdaru, neutuchajícího sokolského nadšení a tvořivé spolupráce všech lidí dobré vůle.

Nazdar!

Upřímně vaši Vlasta a Jan Waldaufovi, Toronto, Kanada

... Náčelnici Marii Provazníkovou jsem velmi dobře osobně znala. Byla několik let mojí profesorkou, když jsem po válce studovala na Karlově universitě v Praze tělesnou výchovu (a angličtinu). Po našem útěku jsem se setkala v uprchlickém táboře v Murnau s jejím bratrem Václavem a s dcerou a její rodinou. Sokol byl důležitou částí mého života od dětství v Ústí nad Labem a potom mnohem později v San Francisku. Proto jsem se teď s Vámi spojila. Často jsme byli v našem životě příliš daleko od jakékoliv jednoty.

S přátelským pozdravem a sokolským Nazdar

Maruška Sedláčková, Gold Coast, Queensland

**VEZMĚTE, PROSÍM, NA VĚDOMÍ NOVOU ADRESU PRO
ZASÍLÁNÍ VŠECH PLATEB: SOKOL SYDNEY LTD,
16 GRATTAN CRESCENT, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

KAREL PAŽOUREK

VELVYSLANEC ČESKÉ REPUBLIKY

V Canbeře dne 20. dubna 2007

Vážení krajané,

Při příležitosti dne vítězství 8. května si dovoluji připomenout hrdinství českých veteránů 2. světové války žijících v Austrálii a na Novém Zélandu.

Tisíce Čechů koncem třicátých let minulého století uprchly za často velmi dramatických okolností z vlasti, aby se se zbraní v ruce postavily proti rozpínavé Německé říši a její zrůdné nacistické ideologii. Tito mladí muži vědomě riskovali život již při ilegálním překročení protektorátní hranice, což se trestalo smrtí. Nerukovali povinně jako většina jejich spolubojovníků, ale dobrovolně se přihlásili k boji proti nepříteli, který okupoval jejich zemi i převážnou část Evropy.

Díky podnětu jednoho z nich, Aloise Mikuly, si v roce 2005 naše velvyslanectví dalo cíl vypátrat a důstojně ocenit všechny české veterány 2. světové války v Austrálii a na Novém Zélandu. Díky pomoci tří spolků českých legionářů v Austrálii a vedení všech našich krajanských organizací máte nakonec před sebou seznam 29 statečných mužů, kteří žili a žijí mezi námi v Austrálii a na Novém Zélandu. Měl jsem tu čest všechny osobně poznat a stisknout jim ruku v úctě a pokoře před jejich statečností, obětavostí a hrdinstvím.

Za každým z těchto jmen se skrývá pohnutý osud. První z nich zásáhli do bojů 2. světové války již v září 1939 v řadách francouzské armády a letectva. Po francouzské kapitulaci neváhali opětovně nasadit život v československých jednotkách utvořených v rámci britské armády a britského letectva. Někteří z nich bojovali jako bombardéři a stíhači v bitvách o Anglii, o Evropu i o Atlantik. Generálporučík v.v. Vladimír Nedvěd velel 311. československé bombardovací peruti RAF. Jiní jako tankisté bojovali u Tobruku nebo u Dunkerque. Další prošli s československým armádním sborem po boku sovětské armády těžkými boji o Kyjev a Duklu. Další bojovali na straně povstalců při Slovenském národním povstání nebo nasazovali krk v domácím odboji v Protektorátu.

Za každým z těchto jmen se skrývají naše životy a naše svoboda, demokracie a možnost vzít svůj osud do vlastních rukou v Evropě i v Austrálii:

Leopold Aron
Štěpán Barabáš
Arnošt Brichta
Hanuš Federer
Pavel Forman
Jan Franklin
František Hanzal
Arnošt Huppert
Ivo Kalina
Milan Kantor

Henry Klas
František Kocyan
Teodor Lejsek
Stanislav Lorman
Julius Matuška
Alois Mikula
Vladimír Nedvěd
Jaroslav Novák
David Placzek
Jan Pollak

Jiří Pollak
Joseph Poster
Jiří Pressburg
Pavel Retter
Pavel Riess
Juraj Spath
František Starý
Ladislav Světlík
Edward Zlatý

Navrhl jsem ministru obrany ČR, aby zásluhy českých veteránů 2. světové války ocenil čestnými medailemi. Tyto medaile veteráni převzali z rukou senátorů a poslanců českého Parlamentu, poslance Evropského parlamentu, náměstka českého ministra zahraničních věcí nebo z rukou mých za přítomnosti významných australských či novozélandských politiků při několika slavnostních příležitostech v Sydney, Melbourne, Adelaide, Brisbane, Hobartu, Canbeře, Darwinu, Wellingtonu a Warkworthu.

Jsem vděčný osudu, že jsem pod Jižním křížem měl tu nevšední příležitost poznat 29 hrdinů mezi námi. Budu si na ně pamatovat po celý život. Připomeňte si prosím jejich hrdinství spolu se mnou.

Karel Pažourek
velvyslanec České republiky v Austrálii a na Novém Zélandu

**CONSULATE – GENERAL OF THE CZECH REPUBLIC
SYDNEY**

169 Military Road, Dover Heights NSW 2030, fax: 02 9371 9635, telephone: 02 9371 0860
e-mail:sydney@embassy.mzv.cz, website:www.mzv.cz/sydney

V Sydney dne 12. dubna 2007

Vážený krajaně,

rád bych se s Vámi podělil o novinky a dobré zprávy, které na Generální konzulát v Sydney za poslední dobu doputovaly, ale také o další informace praktické povahy. Věřím, že Vám mohou být užitečné nebo Vás třeba jen potěší.

Generální konzulát pokračuje v tradici mimořádných sobotních otevíracích hodin pro veřejnost! Nejbližší možnost využití víkendové služby konzulátu bude **28. dubna** dopoledne. Chceme tímto způsobem usnadnit kontakt s českým úřadem a pomoci těm, kteří se nemohou dostavit v pracovním týdnu nebo bydlí ve větší vzdálenosti od Sydney a potřebují vyřídit neodkladné záležitosti, například biometrický cestovní pas, který nelze na základě nového zákona obstarat prostřednictvím sítě honorárních konzulů.

Rád bych také avizoval, že spolu se zastupitelským úřadem v Canbere usilujeme o otevření nových honorárních konzulátů na Novém Zélandu a obnovení činnosti uzavřených konzulátů v Austrálii. Věřím, že v budoucích měsících dojde k naplnění všech formálních procedur a mnozí z Vás tak budou mít naše služby o něco blíže.

Jsem potěšen, že mohu také sdělit dobrou zprávu všem patriotům a příznivcům kvalitních českých výrobků: od podzimu letošního roku bude v Austrálii opět možné koupit skvělé automobily Škoda! Ostatně před pár dny byla česká Škoda Octavia vyhlášena nejoblíbenějším automobilem v Británii. Podle ankety časopisu Auto Express, ve které hlasovaly desetitisíce britských řidičů tak předhlonila i značky Honda a Mazda, které v žebříčku dominovaly v minulých letech. V Austrálii se mladoboleslavské vozy představí veřejnosti na nejprestižnějším australském mezinárodním autosalonu Australian International Motor Show v Sydney ve dnech 11. - 21. října 2007. Presentovány budou vozy Roomster a Octavia. V průběhu října pak zahájí Volskwagen Group Australia první dodávky škodovek do Austrálie a do konce letošního roku přiveze 200 aut. Nejdříve se počítá s prodejem modelů Octavia a Roomster. Od roku 2009 by měla být nabídka rozšířena také o Superb nové generace.

Za škodovkami – věrme- budou následovat i další produkty s nápisem „Made in Czech republic“. Už dnes je jisté, že kromě aut bude v Austrálii viditelnější rovněž jiný český klenot: plzeňské pivo! Mateřská společnost SAB vlastníci Plzeňské pivovary vytvořila společný podnik s australským výrobcem a distributorem Coca Cola Amatil. Díky tomuto spojení bude jistě možné dát si točené Pilsner Urquell v australské hospůdce či baru daleko snadněji než doposud.

Vážený krajaně,

velice si vážím Vaší přízně a těším se na další setkání. Se srdečným pozdravem a přáním spokojenosti a dobrého zdraví

Váš

Vít Kolář

generální konzul

Čeští zástupci na filmovém festivalu v Sydney

8. června bude zahájen 54. ročník filmového festivalu v Sydney. V letošním roce ČR reprezentuje film Jana Hřebejka „Kráska v nesnázích“ a snímek Jiřího Menzela „Obsluhoval jsem anglického krále“. Oba filmy jsou uváděny v prestižním State Theatre.

Už potřetí se podařilo úspěšnému českému režisérovi umístit svůj film v Sydney a jeho tvorba se stává tradiční součástí nabídky festivalu. Jan Hřebejk je dokonce uváděn v propagačních materiálech jako oblíbenec festivalu. Tyto dva snímky ale nejsou jedinými zástupci českého filmu v Sydney. Při důkladnějším pohledu do programu objevíme film *La Vie En Rose*, který je promítán při slavnostním zahájení. Tento životopisný film o pěvecké hvězdě Edith Piaf je společným dílem filmařů a producentů Francie, Británie a České republiky. Vedle těchto výrazných filmů bych rád upozornil na dokument „Operation filmmaker“ uváděný 9. a 12. června. Dokument sice není český, ale odehrává se v Praze a pojednává o mladém iráckém filmaři, který dostal neuvěřitelnou šanci odejít z válčícího Iráku a zapojit se do týmu amerických filmařů natáčejících v České republice. Jsem hrdý, že v jeho cestě za snem mu pomohlo i Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Česká republika je na sydneyjském festivalu nejvýraznějším zástupcem středoevropského filmu, věřím, že filmům v sálech bude fandit i početné české publikum!

Těším se na setkání v kině...

Vít Kolář
generální konzul

Průvod studentů na Hrad v únoru 1948 *Americké listy 3/8/2007*

Zhruba tři desítky pamětníků si připomněly pochod vysokoškolských studentů na Pražský hrad v únoru 1948. Vysokoškoláci tehdy chtěli vyjádřit svou podporu prezidentovi Edvardu Benešovi a byli za to později perzekvováni. Pamětníci události před 59 lety se sešli u pamětní desky v horní části Nerudovy ulice.

Zavítal mezi ně také předseda Senátu Přemysl Sobotka (ODS). Připomněl, že Nerudova ulice, kde byl pochod studentů policií potlačen, je symbolem odhodlání českých studentů a jejich lásky ke svobodě v době, „kdy se v roce 1998 komunisté se značnou částí demagogicky zmanipulovaného národa rozhodli zavléci svou zemi do největšího lágru světa, kterému se později nestyděli říkat tábor míru a socialismu“. Sobotka připomněl, že před 59 lety byl průvod studentů zastaven tehdejší Sborem národní bezpečnost a brutálně napaden. „Přestože byl tehdy postřelen pouze student lesního inženýrství Josef Řehounek, následky tohoto útoku byly velice kruté,“ prohlásil Sobotka.

Zdeněk Boháč z Pražského akademického klubu 48 na shromáždění řekl, že studenti se tehdy jako jediná složka národa nebáli vzdorovat „bolševickému převzetí moci v naší zemi“. „Tehdejší klidný průvod byl zastaven a brzy nás pak zfanatizovaná komunistická policie brutálně rozehnala. Tehdy zde tekla první krev komunistického teroru,“ řekl Boháč.

Předsedkyně Konfederace politických vězňů Naděžda Kavalírová dodala, že studenti před téměř šedesáti lety netušili, že je již připravený jiný scénář neparlamentní cesty převzetí moci za vydatné pomoci jiné země.

V roce 1948 se vysokoškolští studenti vypravili na Hrad dvakrát. Poprvé, 23. února, se jejich tříčlenná delegace dostala až k prezidentovi Edvardu Benešovi. O dva dny později, po silicím komunistickém nátlaku na prezidenta, se dostali jen do Nerudovy ulice, kde jim přehradil cestu kordon ozbrojených příslušníků SNB.

Postoj studentů se stal záminkou k odstranění těch, kteří se pokusili zvrátit nastupující diktaturu proletariátu. Prakticky na všech československých vysokých školách po 25. únoru 1948 následovaly prověrky studentů a vysokoškolských učitelů před takzvaným Akčním výborem Národní fronty a vylučování ze škol. Do roku 1949 muselo školy opustit přes 10,000 studentů a akademiků.

Poznámka redakce Věstníku: Tohoto průvodu se zúčastnili dva členové Sokola Sydney, bratr Pavel Dostál a bratr Bořek Šindler.

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

Žalov.

V minulém čísle Věstníku jste četli naše přání sestře Drahuši Diviškové Cooper k jejím kulatým narozeninám, které měla oslavit 17. května. Bohužel sestra Drahuše se svých šedesátých narozenin nedočkala. Sestra trpěla chorobou ledvin a počátkem tohoto roku se jí podařilo dostat transplantaci v Pakistánu. Po operaci odletěla na doléčení do Německa, kde zjistili, že dostala infekci, a kde 19. března zemřela. Rodina a přátelé se s ní přišli rozloučit ve Fremantlu dne 27. dubna. Sestra **Drahuše Divišková Cooper** se narodila v Michalovcích na Slovensku. Byla aktivní členkou Sokola Sydney a mnozí z našich čtenářů si vzpomenu, že asi před dvaceti lety vedla výpravu kolarů a kolařek naší jednoty do Tasmánie, kde předváděli ukázky kolové místním divákům. Později se Drahuše provdala do Perthu. Budeme vzpomínat!

19. dubna t.r. zemřel v Praze, doma ve svém bytě, známý český textař **Petr Rada**, autor textu slavné „Modlitby pro Martu“. Petr žil asi dvanáct let s námi tady v Austrálii, nejprve v Melbourne a později u nás v Sydney. Byl vydavatelem „Hlasů“. Do Čech se vrátil po sametové „revoluci“, snad jako první z australských Čechů!

Po dlouhém životě oddaném ideálům svobody a vyplněném plodnou prací pro vlast a krajské organizace v exilu opustila tento svět nezapomenutelná krajanka, sestra **Zdeňka Pokorná**. Zemřela 3. března 2007 ve věku 101 let v domově Greenhive, Peckham v Londýně. Po skončení 1. světové války, ve svých čtrnácti letech, se jako členka oficiální skupiny sokolů účastnila pohřbu M. R. Štefánka v Brezové pod Bradlom. V Kyjově, ještě před dovršením 18 let, byla zvolena náčelnicí. Po německé okupaci vstoupila do ilegální vojenské organizace Obrana národa, ve které umožnila přechod hranice na Slovensko mnoha pozdějším vojákům v západních armádách. 26. 6. 1940 byla v Lanžhotě zatčena, prošla několika německými koncentráky, přežila i pochod smrti z Bavorska k břehům Baltického moře. Tam, v koncentráku Lübeck, byla spojenci osvobozena, stala se vedoucí české skupiny a organizovala společnou repatriaci domů. Po osvobození se plně zapojila do práce v břeclavském Sokole. Jako ředitelka obnovila výuku Obecné dívčí školy. Spřátelila se s Miladou Horákovou. Po únorovém komunistickém puči byla s okamžitou platností odvolána z místa ředitelky, byla znovu pronásledována a vyslýchána státní bezpečností. Uvědomila si, že jí jde o život a že jí nezbývá nic jiného než emigrovat. Od 12. července 1948 žila trvale v Anglii. Zde potřetí ve svém životě zahajuje práci v Sokole, je činná v českých exilových organizacích. Vyučovala v české zdravotní škole, měla řadu projevů v britském rozhlase BBC. V roce 2001 jí byla udělena medaile Za zásluhy I. stupně. Nezapomněla ani na svou Břeclav. V roce 2000 věnovala na obnovu pomníku prezidenta Masaryka 10 000 anglických liber (tehdy 560 000 Kč).

LETEM SVĚTEM

Počněme svůj let tentokráté přímo v matičce Praze. Ona se k nám teď někdy chová dost macešsky, prý proto že jsme tam neplatili daně a nezasloužíme si tedy samozřejmě její přízně, zatímco například Toník Zápotocký, Milouš Jakeš nebo Toniček Novotný tam daně platili a narodil od nás jsou a byli tedy Čechy spolehlivé a na tuty ryzími. Ale nechme oněch maličkostí.

Březnové číslo časopisu České Obce Sokolské SOKOL má záviděníhodnou výpravu, jako ostatně vždy – je tištěno na křídovém papíře, s výbornými ilustracemi a s velice zajímavým obsahem. Dovídáme se třeba, že sokolové jsou velmi vítanými hosty na pražské radnici. To se konečně ukázalo i během posledního sletu, kdy Hradčany, vláda a media svými pozornostmi škudlili, avšak pražský primátor Pavel Bém vycházel sokolům vstříc nejen slovy ale i činorodou spoluprací například ve vzorné

organizaci dočasně pražské dopravy. Na poslední stránce tohoto obsažného měsíčníku dokonce vidíme jak primátor Bém předává Pražskému Sokolu překrásně vyšívaný prapor s heslem „Tužme se“. SOKOL také přináší v březnovém vydání dlouhý článek o generálu Nedvědovi, bývalému veliteli nyní již legendární bombardovací perutě 311, usedlému teď u nás v Austrálii v queenslandském Buderimu a jedna z uveřejněných fotografií zachycuje předání jmenovacího generálského dekretu českým velvyslancem v Austrálii panem Karlem Pažourkem. Na ostatních snímcích také vidíme generála Nedvěda jako mladého leteckého důstojníka po ukončení Vojenské akademie v Hranicích, jeho přivítání mezi šleny Sokola v Kyjově, jeho snímek v parádní uniformě po pokomunistické rehabilitaci a konečně shlédneme i bombardér Wellington, v klidné posici na letišti v Britanii. – Kdo by měl chuť navštívit Lednicko-valtický areál na Jižní Moravě necht' si přečte svůdnou reportáž Vladimíry Potůčkové a prostě nebude schopen odolat. Tento areál je jednou z nejvzácnějších perel pokladnice historického a kulturního bohatství České republiky a také jedním z architektonických dědictví a divů Evropy. – Další zajímavostí časopisu jsou obrázky pražských sálů z devatenáctého století, v nichž Sokol zahajoval svá prvotní cvičení. – Sokol má tentokrát i dvě přílohy – Junior Sokol pro mladé čtenáře a Metodické listy určené pro vzdělavatele a cvičitele.

Sydnejské Katolické listy vycházející v Sydney pod záštitou duchovního otce Jaroslava Šimka se zabývají ve svém březnovém čísle letním táborem mládeže v melbournské Šumavě a přímo také hýjí vtípem a vtipy. Uvedme zde alespoň jeden z nich. U svatého Matěje říká kostelník: „Tuto sobotu nemáme co uklízet. Zítra v neděli budeme zpívat Pozdvihni se duše z prachu, tak ať se má z čeho zdvíhat!“. Dovídáme se i to, že australský katolický kardinál George Pell ze Sydney má navštívit letošního srpna Českou republiku a má se prý zúčastnit i setkání s mládeží v Táboře-Klokotech. Bude to, hádám, první návštěva vysokého australského katolického hodnostáře v naší republice vůbec. Otci Šimkovi přejme zdar a sílu v jeho obtížném a často jistě i nevděčném poslání.

Není snad předmětu v okruhu zájmu krajanů, jehož by se nedotkl Český Dialog Evy Strážovské ve svém březno-dubnovém vydání. Je to pastva pro české oko i srdce a otevřete-li si ten časopis hned tak jej neodložíte. Člověk prostě neví kde a jak začít. Od zpráv o nově natočených Formanových Goyových přízracích, přes výpovědi vnuka zakladatele pražské Kolbenky Jindřicha Kolbena a Obsluhování anglického krále po sokolování presidenta Masaryka a členů jeho rodiny ve Vídni, v Pražském Sokole a nakonec v Sokole Malostranském – a pokud jde o uveřejněné fotografie, jeden ani neví na kterou se dříve dívat. Mezi českými texty si přijdou na své i ti, kdo čtou jen anglicky – a ti si mohou například přečíst článek „Spillville Then and Now“ jednající o místě pobytu Antonína Dvořáka mezi krajany v Iowě. A to jsem se nezmínil o vydavatelčiných moudrých slovech v jejím obligátním úvodníku.

V únorových Vídeňských Svobodných Listech se můžeme pokochat pohledem na novopečeného premiéra Topolánka kroužiči na Žofině valčík na tradičním plesu Rakušanů žijících v Čechách s rakouskou velvyslankyní Dr. Margot Klestil-Loefflerovou. Dovídáme se tam také, že „Vídeň je nejbohatším regionem Evropské Unie“ a žasneme nad tvrzením, bohužel asi pravdivým, že nejslavnější polku světa prodal v třicátých letech minulého století její skladatel Jaromír Vejvoda ze Zbraslavi za pakatýlek stopadesáti korun do ciziny, a jak se tato česká polka potom stala populárním válečným hitem britské armády a jak ji zpívali i Němci pod titulem Rosamunde. Nic nového pod českým sluncem. Kulíme, ba vynalézáme, pak s lehkým srdcem prodáme... A poslední stránka těchto vídeňských novin je opět plná pozvánek. I březnové Vídeňské Svobodné Listy nás opět lákají celou stránkou pozvánek na všelijaká hudební odpoledne, přednášky a jiné krajanské – tam se spíše užívá termínu „menštinové“ – podniky, ale první stránka je věnována návštěvě rakouského spolkového kancléře Gusebauera v České republice. Mezi Rakouskem a Českou republikou stále leží stín české atomové stanice v Temelíně vybudované na rakouských hranicích. I nepřátelé atomických instalací a jaderných pohonů ovšem nedovedou vysvětlit, proč by právě Češi měli poslechnout Rakousko a instalaci odstranit, když jiným zemím jsou jaderné elektrárny trpěny, a Francie jich má bezpočet. – Celé dvě stránky jsou věnovány fotografiím z reprezentačního maturitního českého a slovenského plesu ve vídeňském hotelu Schönbrunn – pod heslem „Alles Walzer“ - a když se tak na ty mladé a nepochybně i ohebné a tancechtivé krasavice v bělostných úborcích dívám, doporučoval bych všem otcům a matkám mladých Čížků a i Čížek v Sydney vypravit

své dvacetileté dosud neprovdané a neoženěné ratolesti příští rok do Rakouska a takového maturitního večera se osobně zúčastnit. Jenomže. Jenomže. Jenomže všichni dobře víme, co se pod tím slůvkem jenomže ukrývá. Kdyby oni a ony alespoň dovedli a dovedly tančit. Kdyby vůbec ta pacholátka tušila co to je a jak se tančí takový nějaký vídeňský valčík. Znají, žel, jen rachot bubnů a groteskních kytar v zahuštění dýmem a omamnými jedy prosáklými australskými lokály, tedy doufejme jen v televizním podání... Darmo tedy mluvit a nabádat k účasti.- Dostal jsem k přečtení a „zpracování“ i Vídeňské Svobodné Listy z dubna. I v nich nalezneme českoaustralské oko spoustu pozvánek na to i ono. Nu, česká Vídeň je česká Vídeň a raději se neodávat závisti.

Přičiněním a zásluhou jistého návštěvníka z Prahy se mi pod ruku připletlo jedno nedávné číslo časopisu Týden. Je to týdeník v Praze vydávaný a zřejmě velmi seriosní. To lednové číslo, které jsem pročítal mě především zaujalo reportáží o pokračující kontroverzi ohledně jmenování Karla Schwarzenberga ministrem zahraničí České republiky. President proti jeho jmenování dlouho brojil a některé z jeho argumentů přímo čpějí tím v republice tak oblíbeným tvrzením, že kdo neplatil v republice daně, nemá být českým občanem a nemá se do českých věcí vůbec plést. Klaus se obává, podle svého vyjádření, že Schwarzenberg nemůže „jasně, ostře a z vlasního přesvědčení zastavávat a hájit zájmy, postoje a priority České republiky“. Není prý to možno očekávat od člověka, „...který je s naší zemí ... spojen pouze menší částí svého života...“. Nuže, generálové Nedvědové, velitelé leteckých perutí za války v Británii, kteří jste se později nenechali zavírat do Mirova a Leopoldova, odešli do exilu a jen menšinu života tedy trávili v Čechách, vy prostáčekové vůbec netušíte, že byste se měli snažit přiučit se u Klementů Gottwaldů, Slánských a bachařů z bolševických trestnic jak zastávat „zájmy, postoje a priority republiky“, vy mazalové. Ti tam trávili svého života většinu a nestali se zrádnými emigranty. Snad tam platili i daně. Jejich rodiny si zasluhují neutuchající důvěry občanstva i vlády. Ve skutečnosti Karel Schwarzenberg odešel do exilu s rodiči jako útlý chlapec a má také švýcarské státní občanství. Byl i v cizině vychováván česky a rodina vlastní půdu a majetek v několika zemích. V České republice se nyní dospělý Karel Schwarzenberg stará o Hrad Orlík a statek v Čimelicích. Jen jakoby mimochodem Týden též uvádí, že česká rodačka Madeleine Albrightová podepisovala jako americká ministryně zahraničí přístupovou smlouvu mezi Českou republikou a NATO, a že ji nikdo nevyčítal že nehájí zájmy své země. – Kromě celé řady dalších námětů se Týden zabývá i třicetiletým výročím Charty 77 a krátce uvádí i některé podrobnosti o jejich mluvčích během jejího trvání. Neuvádí však, kolik českých bolševiků z padesátých let se stalo chartisty, když jako zázrakem procítali z někdejšího okouzlení velikým a magickým Stalinem.

Jen s určitým ostychem a zarděním se probírám queenslandským měsíčníkem Na Slovíčko 9 ze září minulého roku. Přináší sice zajímavý článek o Jiřím Voskocovi a jiné pozoruhodnosti, ale - kromě fotografií hodných uveřejnění spíše v podřadných bulvárních plátcích - přináší na zadní straně fotografii, kterou nelze nazvat jinak než hýřivou oplzlostí první třídy znázorňující slečené muže provádějící zcela nepřístojné akty včetně fellacia - nepřístojné pro krajanskou publikaci. Navíc se slovenským podtextem. Absolutní nechutnost a nehoráznost. Tyto řádky budou tedy asi poslední zmínkou v našem Věstníku o této queenslandské publikaci. Queenslandští Češi však vydávají i slušnou publikaci Krajanský List. V jeho březnovém vydání se dočítáme i o oslavě narozenin Národního domu v Brisbane, kterou připravili manželé Hlinkovi. Nemýlím-li se, manželé Hlinkovi kdysi trávili počáteční dobu australského exilu v Sydney a oba jsou školenými hudebníky.

Ještě pár řádek k srpnovému číslu Kanadského Sokola o posledním všesokolském sletě v Praze konaném minulého roku. Úvodní věty Josefa Čermáka v jeho článku „Slet, o němž se nevědělo“ stojí za ocitování: „Ještě týden před sletem málokdo v České republice věděl, že se má konat slet. Řekl mi starý sokol - oni tu na nás moc nedrží. Řekl mi občan v Hradci Králové - většina tisku je v německých rukách a Němci nemají zájem na propagaci českých vlasteneckých organizací...“. Tolik - Kanadský Sokol. Dodal bych k tomu - na Sokol nedrží ani Václav Havel, ani jeho chartističtí kumpáni, ani Václav Klaus a jeho kumpáni prognostičtí. Příznejme si, že Sokol přežil bolševiky velkou zásluhou exilu - a doma není populární o tom se šířit. A že Havlovci a Klausovci dopustili, aby se noviny dostaly do rukou Němců je ostudou prvního řádu. - Kanadské listy z dubna tohoto roku nás informují o životě Vojty Beneše, bratra presidenta Beneše, a jako obvykle, obsahují také onu pokladnici

rozičných zpráv a zpráviček z republiky i ze Slovenska. Najdeme v nich tentokrát i plno fotografií československých letců z druhé světové války v Británii a podrobnosti z jejich životů. Čist Kanadské listy je jakýmsi rozkošným dobrodružstvím.

„American Sokol“ v únorovém vydání tištěném tradičně v angličtině pokračuje v nastínění Strategického plánu na oživení amerického Sokola, o němž byla zmínka už v dubnovém čísle Věstníku. Z uveřejněného plánu vyčítáme, že jde vlastně o pětiletý plán, a že prvním úkolem bude uspořádat finanční záležitosti. Člověku napadá, že finance by se uspořádaly i bez pětiletého plánu, kdyby se do Ameriky dostavila další vlna uprchlíků. To však díky Bohu v budoucnosti v úvahu nepřipadá, i když prý čert nespí nikdy. Pětiletka je tedy nevyhnutelná. - V uvedeném kalendáříku amerických sokolů se lze potěšit zvěstí, že patnáctého dubna se bude konat „pork dinner“, zatímco třináctého května pořádá Sokol Cleveland „duck dinner“. Pro ty kdož oněm uvedeným pochoutkám neholdují se pořádá o pár dní později „fish fry“... Pořádá se i jakési „Včelky play“, ale na uhádnutí podstaty této americké záhady naše australské znalosti nedostačují. Květnové číslo Amerického Sokola potom také přináší poukaz na v podstatě český původ slova dolar a jeho příbuznost s tolarem.

Je před mýma očima i Melbournský Kvart z dubna tohoto roku vydávaný melbournským Sokolem. Barbara Semenov se v něm zabývá ve svém velikonočním rozjímání také novým americkým filmem režiséra Miloše Formana Goyovy přízraky (Goya's Ghosts), jenž se věnuje zvrácenosti španělské inkvisice zachycené Goyou v jeho malbách. Formanův film měl v únoru českou a vůbec světovou premiéru ve Slovanském domě v Praze a můžeme se prý těšit, že se do australských kin dostane někdy kolem letošního července. Barbara Semenov tento film vysoce oceňuje a dodává, že „Forman je fenomenálním režisérem, jehož kinematografické umění zaznamenalo tentokrát v rozpětí pár hodin délky filmu s neuvěřitelným dopadem a mrazivou potencií nejstrašnější zneužití svatého symbolu kříže v dějinách lidstva“. V květnovém čísle Kvartu se pozastavuje Miloš Ondrášek nad neznalostí mládeže v České republice o událostech kolem onoho „vítězného února“ roku 1948. Mimo jiné píše také Ondrášek o svém setkání se skupinou libereckých středoškoláků, kteří se nedavno v Austrálii zabývali otázkou „neviditelných obětí komunismu“ v rozhovorech s exulanty z roku 1948. Konstatuje, že česká mládež dnes v podstatě neví, „co se v letech 1948-1989 odehrávalo, kolik lidí bylo z politických důvodů uvězněno, kolik popraveno, kolik zastřeleno při pokusu překročit hranice do svobodného světa, kolika lidem bylo z politických důvodů zabráněno studovat, kolik kvalifikovaných lidí bylo propuštěno z práce.“ Co k tomuto pravdivému konstatování dodat? Po oné sametové revoluci se dostali k veslu chartisté a bývalí komunisté, kteří „najednou“ v roce 1968 „prohlédli“ a není v jejich zájmu odkrývat zločiny z padesátých let, jichž se oni sami nejen dopouštěli, nýbrž které oni často i sami nařizovali. Václav Havel, v únoru 1948 ještě školáček, se jimi, bohužel, dal obalamutit.

Člověk by skoro přísahal, že západoaustralského Klokana vydávají dámy, tedy dámy kuchařky. Prosincové číslo se totiž přímo hemží recepty všelijakých českých vánočních dobrot. Posuďte sami/samy: Z mouky, másla, obou druhů cukru a žloutků vypracujeme vláčné těsto, které necháme odpočinout v chladu. Pak těsto vyválíme na pomoučeném válu na placku, formičkou z ní vykrojíme kolečka a přeložíme je na plech vyložený papírem na pečení. Do poloviny koleček ještě vypícheme menší formičkou střed a tato kolečka potřeme rozšlehaným vejcem. Pečeme ve vyhřáté troubě dozlatova. Po vychladnutí slepíme kolečka po dvou rybízovou zavařeninou... Toto je tedy recept Klokana na Linecká slepovaná kolečka. I hříbečky, mandlové hrudky, a jiné a jiné dobroty a dobrůtky lze na stránkách Klokana ochutnávat. Kdybych byl jen o těch nějakých pětadesát let mladší, stanovil bych si za cíl exilu Perth. Bohužel nejsem a do Perthu se stěhovat tedy asi nebudu. Měl bych se ale stát alespoň vášnivým čtenářem Klokana.

Co nespátříte v sydneyjských Katolických listech spatříte v canberrské Besedě. Totiž například báječnou fotografii otce Jaroslava Šimka an obřadně křtí malinkou Antonii Vincencovou, zřejmě nejmladší reprezentantku canberské větve této proslulé rodiny, a také snímek pana pátera v rozhovoru se dvěma krajany. Usuzujme z toho, že farnost pátera Šimka sahá od Strathfieldu v Sydney až po Indický oceán a skoro jako by se tedy až hvězd dotýkala. Besedu zpestřuje na první stránce kresba mistra Bohuslava Kalivody severočesko hradu Kost. Dvojčíslo Besedy květen-červen uveřejňuje dopis bývalé členky australské opery Milušky Šimkové o jejím shlédnutí nově nastudované Rusalky v sydneyjské Opěře. „Jestliže se těšíte na představení Rusalky, sed-

něte si hezky v hledišti a poslouchajte Dvořákovu hudbu, arie a sbory. Vzpomínejte a prožívejte v duši naši českou Rusalku...“, píše. Podle zprávy Milušky Šimkové sedí vodník ve vzduchu v bílém oblečení na houpačce, pod ním studená scéna, na které jsou pohozeny bloky ledu, uprostřed jeviště je malý kulatý otvor naplněný vodou... čarodějnice neexistuje, nahrazuje ji žena v doktorském bílém plášti. Podobné zvěsti o „zparchantělem“ provedení Dvořákovy kouzelné opery v Sydney jsem slyšel i od jiných diváků. Potíž bude asi v tom, že britsky naladěné hlediště prostě nechápe a není s to pochopit českou pohádkovou fabuli a snad i proto není Rusalka na světových jevištích uváděna, i když Dvořákova hudba musí zaujmout snad i trubce. Miluška Šimková ovšem také poukazuje na to, že sydneyjská Rusalka je výborně zpívaná a dokonce česky. A to je, nutno uznat, NĚCO co v Sydney ještě nikdy nebylo. Takže, přátelé, buď asi Rusalka s lékařkou a vodníkem na houpačce, nebo žádná Rusalka.

Nový Polygon za poslední dva měsíce bohužel nedošel a zopakoval jsem si tedy ten první z tohoto roku. Pročetl jsem zajímavou úvahu JUDr Milana Hulíka o tom, proč československým atentátníkům na Heydricha v roce 1942 selhala stengun a proč museli nakonec použít granát. To nebylo veselé čtení, ale daleko smutnější čtení bylo vyprávění plukovníka Luboše Hrušky z Plzně o jeho putování komunistickými kriminály po nezdařeném útěku z republiky, včetně pobytu v Leopoldově. Jak je možno, že jsou v republice u vesla lidé, kteří chtějí dělat za podobnými výpověďmi tu svoji tlustou čáru a mladým Čechům tak bolševické praktiky zamlčet? Snad bych měl i uvést, že ono číslo Polygonu se také zabývá úvahou Jiřího Brebera o eventuelním zničení iránského nukleárního atomového komplexu izraelskými bombardéry. Neučiní-li to konečně Izrael sama, nechá ji Evropa spolu s americkými izolacionisty vsunout podle perského receptu do moře. - Ale je tu i radostnější plzeňské čtení. Bratr Zahradka mi podstrčil publikaci plzeňského Sokola z minulého roku obsahující stať o historii plzeňské jednoty s přílohou Pamětní list. Ta pojednává o položení základního kamene k výstavbě budovy Plzeňského Sokola v září 1892. „Nová sokolovna byla otevřena místním veřejným cvičením dne 9. února 1896. Slavnostní otevření konalo se 28. a 29. června 1896 za přítomnosti asi 2000 Sokolů ze všech končin české vlasti i z jednot zahraničních...“ praví se v Pamětním Listě. To se tehdy jistě netušilo, že zásluhou českých bolševiků dojde i ku postavení sokolovny na druhém konci světa v druhé polovině dvacátého století...

Krajanským světem opět prolétal a jím se zaobíral na důrazný příkaz šéfa Věstníku

Bořek Šindler

EXIL A EMIGRACE

Ať už byl význam těchto dvou pojmů v antické řečtině nebo v latině jakýkoli, v moderním pojetí češtiny to nejsou výrazy totožné. Emigrantem je ten kdo opustiv natrvalo svou rodnou zemi se vystěhuje do jiné země, aby tam trvale žil, sám či s rodinou, ať už z důvodů lepšího bydla nebo z důvodů jiných. Emigrant se pak tedy snaží, nebo alespoň má snažit, přizpůsobovat se mravům a způsobům země do níž se svobodně vystěhoval a pokud možno co nejdříve splynout s novým prostředím. Na svůj původ zapomínat ani nemusí, ale záleží mu přirozeně na tom, aby vyzvedával přednosti své nové vlasti, země své volby, a aby se stal jejím co nejloajálnějším občanem. Své děti vychovává jako občany vyvolené země a přeje si, aby mezi nimi a občany zvolené země narozené místním rodičům byly rozdíly co nejmenší, pokud možno žádné, a aby jeho děti od malička k tomu byly vychovávány a tak také vyrůstaly. Jinak řečeno, aby se zcela a beze zbytku „odrodily“ otčině svých rodičů. To tedy platí o emigrantech.

Exulantem, v moderním i starším českém pojetí, je naopak ten kdo žije v cizině buď proto, že byl ze svého domova vypovězen anebo jej sám z vlastní vůle dočasně opustil, aby se vyhnul pronásledování, obyčejně politickému nebo náboženskému. Klasickým příkladem českých exulantů byli Čeští bratři po prohraném pozdvížení proti katolickým Habsburkům. Těm byla dána možnost zřici se své česko-bratrské víry anebo opustit rodnou zemi. Jana Amose Komenského nikdo nikdy nepokládal za emigranta, který odešel z vlasti do ciziny „za lepším“. Ten odešel proto, aby mohl svobodně hlásat a vyznávat své náboženské přesvědčení. Nikdy nepřestal být Čechem, Českým

bratrem, i když byl ovšem katolickými vítězy pokládán a označován za zrádce svého národa a tupitele křesťanství.

Ku zmatení pojmů „emigrant“ a „exulant“ došlo v naší zemi až dávno po vynuceném exilu Českých bratří. Byli ti, kteří si nepřáli poskytnout uprchlíkům a běžencům aureolu exilu a počali je označovat za emigranty, tedy za lidi svou zemi opustivší s úmyslem nevracet se, anebo dokonce v cizině své zemi škodit. Masaryk, Beneš a Štefánik rozhodně v cizině své zemi neškodili. Záleželo jim naopak na jejím osvobození. Právětak neopustili svou vlast českoslovenští legionáři, kteří za první světové války za Československo bojovali. K úmyslnému a dokonalému zmatení oněch dvou pojmů došlo ovšem až za německé okupace. Němci i jejich čeští kolaboranti označovali lidi v exilu za emigranty a zrádce, aby je v očích domácích obyvatel co nejvíce očernili. Mezi takovéto zpozdilce patřil, bohužel, i český herec a komik Vlasta Burian. Ten v pravidelně českým rozhlasem za války vysílané skeči nazvané „Hvězdy nad Baltimore“ ostouzel československé exulanty a především Jana Masaryka, jehož díky se snažil napodobovat. Tisíce mladých hochů na frontách druhé světové války prolévalo krev a nasazovalo život za svobodné Československo, leč němečtí okupanti je překřtili za „zrádné emigranty“. Beneš i jeho londýnská vláda byla pro ně bandou emigrantů a zrádců, kteří opustili vlast, protože ji odvrhli.

Podobným způsobem potom jednali čeští bolševici. Lidi, které oni sami donutili opustit Československo, zásadně pomlouvali jako zrádné emigranty. Brzy po tom jejich „vítězném“ únoru byla ve Washingtonu vytvořena Československá národní rada v čele s dr. Lettrichem usilující o uznání jako exilová vláda, desetitisíce chlapců - hlavně z vysokoškolského studia vyloučných studentů uprchlých za hranice - čekalo na povolání do další exilové armády v případě třetí světové války. Byl první exil, byl exil druhý, je exil třetí - to byla pro nás úplná samozřejmost. Doma jsme ovšem byli bolševickým mocipánům ti „zrádní emigranti“ o nichž komunistická česká básnička Pujmanová a její básničtí druzi a spisovatelé psali jako o spodině, hnilobné ssedlině národa. Tato označování nebudíž nikdy zapomenuta.

Toto zcela úmyslné a záměrné zmatení pojmů se - bohužel - ujalo a to nejen mezi lidmi v Československu, nýbrž i mezi exulanty samotnými, kteří se též sami začali nazývat emigranty. Jak konečně sami všichni dobře dnes už víme, domácí obyvatelstvo v republice nás za „emigranty“ skutečně dodnes má. Lidé doma nemají ponětí čím takový „emigrant“ byl nucen procházet po překročení hranic a mnozí si zcela samozřejmě představují, že nám byly před nohy předkládány červené koberce a že nabídky vynosného zaměstnání se jejen hrnuly... Stalo se prostě běžným hovořit a psát o „emigraci“, přestože jde většinou o exil. Těchto pár řádků jistě tuto záměnu pojmů nenapraví, ale snad je dobře na ni občas poukázat a snažit se o nápravu.

Štěpán Skřivánek

Valná hromada Sokola Sydney

se konala 15. dubna 2007 v Národním domě ve Frenchs Forest. Pro funkční období 2007 - 2008 byli zvoleni tyto ředitelé, činovníci a členové výboru: **Ředitelé:** Jaroslav Krejčík, starosta; Pavel Ott, místostarosta; Judita Dlasková, jednatelka a matrikářka; Petr Čermák, pokladník; Ray Černý, vzdělavatel a knihovník; Mirek Farský, náčelník; Iva Mašková, náčelnice.

Činovníci: Jan Jelínek, hospodář a držitel licence pro prodej alkoholických nápojů; Jaroslav Zahrádka, šéfredaktor věstníku, archivář a kronikář.

Členové výboru: Jiří Jelínek, Mirek Moravec, Marta Nováková, Eva Čermáková, Ivo Pšeničný, Danka Helia, Jane Soepono, Edita Berntsenová.

Representanti canberské pobočky: Zorka Kašpárková a Vratislav Kašpárek.

**VEZMĚTE, PROSÍM, NA VĚDOMÍ NOVOU ADRESU PRO
ZASÍLÁNÍ VŠECH PLATEB: SOKOL SYDNEY LTD,
16 GRATTAN CRESCENT, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

PROGRAMY "ČESKÉHO ORFEA"

Neděle 3.června 2007 ve 14 hodin:

Vzácné filmové provedení baletu "Don Quixote". Hudbu složil Ludvík Minkus - údajně skladatel českého původu z 19. století. Film byl natočen v Melbourne v roce 1972. V hlavních rolích vystupují Rudolf Nureyev, Sir Robert Helpman a Lucette Aldous.

Neděle 1.července 2007 ve 14 hodin:

Giacomo Puccini: "Tosca". Nahrávka přímého přenosu z Metropolitan Opera z roku 1985. Skvělá produkce Franca Zeffirelliho. Sólisté: Cavaradossi - Plácido Domingo; Tosca - Hildegard Behrens; Scarpia - Cornell MacNeill. Trvání 2 hodiny.

Neděle 5.srpna 2007 ve 14 hodin:

- A. Sir Yehudi Menuhin diriguje Mozarta v Moskvě. Koncert pro housle č.2 D dur. Solo Vladimír Spivakov. Koncert pro klavír D mol KV626, klavír Justus Franz. Z roku 1989.
- B. Sir John Elliott Gardiner s English Baroque soloists a Monteverdi sborem cestuje světem s koncerty barokní hudby. Jednou ze solistek je Magdalena Kožená. Z roku 2001.

Neděle 2. září 2007 ve 14 hodin:

- A. Encore - Joan Sutherland. Záběry ze známých oper 1982 až 1988.
- B. The Art of Violin Part 1. Slavní houslisté 20. století.

Doufáme, že tyto výborné pořady přilákají hojný počet návštěvníků (i z těch mladších generací), kteří nebudou zklamáni. Těšíme se na Vaši účast.

Byt v centru Prahy k pronájmu.

Tento byt je vhodný pro 1 až 4 osoby, je prostorný (skoro 100 m²), kompletně zrenovovaný a moderně zařízený v absolutním centru Prahy (2 minuty pěšky od Václavského náměstí).

Nájemné je 60 AUD pro jednu osobu, 80 AUD pro 2 osoby, 100 AUD pro 3 osoby a 110 AUD pro 4 osoby na noc (minimum 4 noci).

Čisté povlečení a ručníky jsou samozřejmě dodány v ceně.

Sleva je možná za ubytování na 10 dní a více.

Prosím volejte 08 9761 1047 nebo 02 9816 2026 pro bližší informace a booking.

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 15.00 hodin v letní a v 14.00 hodin v zimní sezóně.

Neděle 17/6/2007 v 14.00 hodin:

IKARŮV PÁD

Dramatický příběh otce, syna a celé rodiny řeší závažný sociální problém, který s sebou přináší nebezpečí alkoholismu. Otec Kára, hudebník v baru, propadá alkoholu natolik, že to ohrožuje rodinné soužití. Matka, která vidí, jak se partner mění, nemá už sílu znovu uvěřit jeho slibům a hledá východisko v novém vztahu. Jediný, kdo otci věří, je syn Ondřej. Přesvědčí otce, aby se šel dobrovolně léčit.

Režie: František Filip Hrají: Vladimír Menšík, Jana Hlaváčová, Jaromír Hanzlík, Čestmír Řanda.

Neděle 22/7/2007 v 14.00 hodin:

TAŽNÍ PTÁCI

Volné pokračování hry Ikarův pád. Drama zápasu o znovu-nabytí lidské důstojnosti Ličení dalšího osudu pianisty Káry po té, co se v závěru "Ikarova pádu" rozhodl k dobrovolnému nástupu do protialkoholické léčebny, jejíž režim je pro pacienty tvrdý a nesmlouvavý. Avšak nejdůležitější je chtít se uzdravit, vyléčit a vydo-být si zpět ztracenou sebeúctu i důvěru svého okolí. Režie: František Filip Hrají: Vladimír Menšík, Vlastimil Brodský, Josef Somr, Eduard Čupák.

Heydrichiáda © Maruška Sedláčková

Před šedesáti léty, v době, kdy jsem měla prožívat veselé dny šťastného mládí jsem procházela s českým národem v naší Hitlerem okleštěné zemi nazvané Protektorát Čechy a Morava nejhrůznější období války, které vešlo do dějin pod názvem Heydrichiáda.

Československo bylo donuceno Mnichovskou dohodou podepsanou 30. září 1938 bez účasti naší vlády vzdát se na nátlak Hitlera sudetského území. Hitler slíbil, že už jiné požadavky mít nebude a Chamberlain se vrátil vítězoslavně do Anglie jako záchrance míru. Brzo nato, 15 března 1939, Hitler bez varování a důvodů obsadil to co zůstalo z Československa. Sousední Polsko a Maďarsko si zabrali jím přilehlé části. Svět poznal už pozdě, že Hitlerovým slibům se nedá věřit. Ten udělal ze Slovenska satelitní stát a ze zbytku naší země ironicky nazvaný Protektorát Čechy a Morava. Po K. von Neurathovi byl ustanoven protektorem Reinhardt Heydrich, SS generál, který zavedl teroristický režim.

Aby byl svět drasticky uvědomen, jak je český národ utlačen, poslala koncem května 1942 z Anglie Československá vláda v exilu skupinu parašutistů do Čech s úkolem udělat atentát na Heydricha .

Otřesné zážitky z Heydrichiády.

Před maturitou jsme měli ku konci května a začátkem června čtrnáct dní volna na přípravu k ústním maturitním zkouškám. Trávila jsem je u spolužačky na hradě ve Svíhově. Vlasta bydlivala často ve školním roce u nás v Klatovech. Atentát byl spáchán 27. května 1942, když nám ty dva týdny studia začínaly. Učily jsme se ve Vlastině pokoji v prvním poschodí, často i v noci a dolů jsme scházely jen na jídlo.

Jednoho rána jsem běžela před Vlastou po schodech dolů. Unavená po dlouhém nočním studování a hladová jsem se už těšila na dobrou snídani, která byla pro nás každý den připravená. Jak jsem otevřela dveře, zůstala jsem stát jako přimražená. Matka Vlasty seděla u prostřeného stolu a vzlykala do bílého ubrousku, který ji zakrýval tvář. Otec bledý v obličeji seděl jako ztrnulý nehybně s dlaněmi na pomačkaných novinách a zíral na ně s výrazem hrůzy.

V rohu u kamen klečela služka a zdvihala paže k nebi a vyrážela ze sebe zvuky jako odsouzenec k smrti, který se modlí a zároveň děsí své poslední chvíle. Byla to scéna nepopsatelné tragedie. Vlasta mě prudce odstrčila a běžela ke stolu.

„Co je? Co se stalo? Mluvte, řekněte mi!“

Matce klesla ruka s ubrouskem na stůl, s očima zarudlýma pohlédla na Vlastu a zavzlykala: "Všichni jsou mrtví, všichni byli zastřeleni."

Vlasta se naklonila k rodičům a s prsty zarytými jak v křeči do ubrusu na ně s hrůzou hleděla. Snažila se mluvit, ale slova ji nevycházela z úst. Konečně zaškrčeným hlasem ze sebe vyrazila: "Kdo je mrtev? O čem to mluvíte? Co se stalo?"

Otec zvedl oči a s výrazem plným smutku na ni pohlédl, jakoby se omlouval svému drahému a jedinému dítěti že ji nemůže uchránit před hrůzou skutečnosti. Jeho dlaň těžce dopadla na noviny rozložené před ním na stole. Místo jako obvykle nejzajímavějších článků dne byla celá první stránka zaplněná několika sloupci jmen a nad nimi nápis se nám zabodl do očí: Odvetou za pokus atentátu na hlavu Protektorátu SS generála Reinhardta Heydricha následující lidé byli včera popraveni. Mezi jmény bylo několik známých a přátel rodičů Vlasty.

Na rozkaz Hitlera zastřelili ten den SS a Gestapo tucty nevinných lidí vybraných náhodně z úřadů a nebo z ulic, které byly ty dny plné německých špehů. Když zaslechli, že se někdo souhlasně vyjádřil o atentátu, byl okamžitě zatčen a druhý den popraven. Den za dnem byly první stránky novin zaplněny jmény těch, kteří byli předchozí den popraveni. Zuřivost Hitlera neznala mezí. Prohlásil, že dokud se nenajdou viníci atentátu, bude každý desátý Čech popraven.

Obklopeny touto hrůzou jsme studovaly dlouhé dny a noci na ústní maturitní zkoušky. Hitlerova hrozba nadě mnou visela jako těžký černý mrak. Budeme postaveni do řad a já budu jako desátá vytažena z řady a před očima svých drahých zastřelena, nebo to bude má drahá maminka nebo tatínek, nebo moji bratři?

Dvě vesnice, Lidice u Kladna a Ležáky u Chrudimi byly srovnány se zemí, všichni muži zastřeleni, ženy odvečeny do koncentráku a děti dány do německých rodin na převýchovu.

V pátek dvanáctého června skončily maturitní zkoušky. S napětím jsme vyslechli slavnostní prohlášení třídního profesora o výsledcích. Ne všichni prošli. Němci nařídili, že určité procento musí propadnout a tak jsme se smutkem vyslechli jména těch, kteří byli vybráni, aby oktávu opakovali.

S úlevou a radostí nad tím, že ta tak důležitá etapa mého života je úspěšně za mnou jsem šla jsem domů se skupinou kamarádů a kamarádek. Maminka nám slíbila slavnostní oběd. Před domem na mne čekal četník. Musela jsem podepsat, že kolo a kabát, který mi ukázal, jsem nikdy neviděla. Byly to předměty zanechané na místě atentátu. Hrůza doby mě obklopila. K obědu jsme dostali s mamincinými omluvami párky. Modlila se za mne a za ty nešťastné většinu dopoledne v kostele a na vaření jí nezbyl čas.

V neděli jsme si vyšly s maminkou na procházku. Už si nepamatuji, o čem jsme mluvily, ale jak jsem držela maminku za ruku cítila jsem k ní takovou lásku smíšenou s nesmírným bolestným smutkem, že je to možná naposled, co jsme spolu, že ji v nej-

bližších dnech mohu ztratit, nebo ona mne - tak hrůzným způsobem. Den byl posmutnělý, chladný, přestože byla polovice června. I slunce jakoby plakalo slabými zašedle stříbřitými paprsky.

V pondělí místo abych se připravovala jet k moři do Jugoslávie, jak mi tatínek před válkou sliboval až udělám maturitu, jsem nastoupila práci v pokladně na klatovském nádraží. Totální nasazení. V té době, kdy jsme nevěděli přezijeme-li zítřek bylo jedinou mou útěchou, že nemusím do Říše do továrny v Německu. Tím začala tři ztracená léta mého mládí. Kolik obměn ztracených let bylo u nás a kolik ztracených životů. Jejich jména jsme denně viděli na titulní stránce novin. Jednou tam bylo jméno našeho profesora matky. S kamarádkou jsme se uchýlily do osamělého vagónu na postraní koleji na nádraží a plakaly si v náručí. Ona ho milovala. Pro mého budoucího manžela si take přišli. Nebyl doma a příští den byla skupina zrazena a za dramatických chvil se těch několik statečných mladých mužů zastřelilo v kryptě kostela, kolem něhož jsem po válce skoro denně chodila. Květiny vždy ležely v úzkém otvoru do sklepa zarámovaném rozstříleným zdívkem na paměť jejich tragických posledních chvil.

Hrůzou té doby jsme byli všichni poznamenáni a neseme ji v sobě až dodnes jak jsem poznala při psaní tohoto článku. Musela jsem psaní často přerušovat, jak mnou vzpomínky otrásaly.

Atentát byl proveden 27. května 1942.

Heydrich zemřel na zranění 4. června 1942.

V těžkých dobách bojů o Slovensko (Pokračování 2)

Pro Věstník upravil Bořek Šindler

Na těchto stránkách přinášíme pokračování v líčení autora Paula Kuthana o situaci na Slovensku po skončení první světové války v roce 1918, kdy Maďari ve své zpupnosti odmítali vydat Československé republice slovenské území, jimi tehdy i dnes nazývané Horní Uhry. Slovensko, zubožované Maďary po tisíc let, nemělo slovenských středních škol, o slovenské universitě se nikdo ani neodvažoval snít, nebylo úřednického slovensky hovořícího aparátu, nebylo učitelů. Studium znamenalo pro Slováka ve většině případů dokonalé pomaďarštění. Bylo tedy nutno Slovensko vojensky obsadit a osvobodit směrem z českého území. K tomu bylo zpočátku jednak použito českých dobrovolníků a jednak italských československých legionářů okamžitě po jejich návratu do vlasti v prosinci 1918. Dnešní příspěvek je třetím příspěvkem ve Věstníku dosud publikovaným.

Obsazování západního a východního Slovenska československým vojskem

Na slovenské území vstoupil 2. listopadu 1918 ve dvě hodiny ráno, jako první český oddíl, prapor 25. střeleckého pluku nadporučíka Bauera. Byla to odezva na žádost obecních zástupců z Hodonína na Moravě ve snaze zabránit tak loupežným nájezdům ozbrojených band, složených údajně z propuštěných ruských válečných zajatců a cikánských skupin, z oblastí slovenské Holiče na Moravu. Zároveň z Holiče žádali Slováci o ochranu před maďarskou mocí. Bylo to ještě v době, kdy žádné centrální velitelství pro operace na Slovensku neexistovalo. Jeden z důstojníků praporu, nadporučík Řípka, vyzval k této akci dobrovolníky z praporu, aby se přihlásili. Z těchto dobrovolníků byl sestaven oddíl, který měl provést tuto spíše policejní než vojenskou akci. Oddíl čítal 120 vojáků v čele s deseti důstojníky, včetně nadporučíka Řípky, s podporou dvou kulometů. Oddíl pronikl 4. listopadu do Malacek, směrem přes Gbely, kde zajistil naftové doly. V Bratislavě maďarský župan protestoval proti proniknutí českého vojska na Slovensko, které pokládal za součást Maďarska, neuznávaje vzniklé Československo.

Česká národní rada v Praze obdržela tento telegram č. 870 56. 8. 8 od ministerstva války v Budapešti: „Česká národní rada, Praha 25/I. Střelecký prapor obsadil olejové prameny uherské obce Gbely. Prosím nařídít, aby tento oddíl neodkladně opustil Uhry a vrátil neporušené prameny olejové jakož i tamní materiál tak, jak i stát uherský respektuje majetek cizích států. Uherský ministr války 28403 X k.p. 1918.“ Tento telegram podrážděná maďarská strana odeslala Národnímu výboru v Praze

okamžitě po vstupu oddílu nadporučíka Ripky na Slovensko, nechť se zjevně smířit se ztrátou Slovenska.

Maďarsko z Bratislavy vyslalo do Malacek obrněný vlak se stem ozbrojených maďarských námořníků, aby zakročili proti českému oddílu nadporučíka Ripky. Slovenské obyvatelstvo české vojáky vítalo, avšak bálo se odvety ze strany Maďarů. Ripka se rozhodl setrvat a neustoupit. Obsadil svůj vlak svými vojáky, na lokomotivu umístil dva kulometry a pomalu s vlakem jel krok za krokem vstříc nepříteli, nechávaje cestou ve stanici Sv. Jány poručíka Straku s deseti muži jako stráž. V Malackách svolal tábor lidu, kde promluvili důstojníci jednotky k nadšení slovenského obyvatelstva o bratrství Čechů a Slováků. Šestáho listopadu v poledne dorazily do Malacek maďarské oddíly, asi 70 mužů s kulometry a žádaly vyklizení města českým vojskem a odstranění červenobílého praporu z budovy nádraží. Rázné vystoupení českého vojska nadporučíka Ripky a dva kulometry namířené na maďarský vlak byly odpovědí. Maďaři odjeli s nepořízenou. Při přesunu jejich obrněného vlaku do Bratislavy však došlo v Zohoru k nedorozumění s místním obyvatelstvem. To obrněný vlak mylně považovalo za vlak československý a radostně jej vítalo. Došlo však k napadení těchto vítajících obyvatel střelbou z vlaku, kdy bylo několik lidí ve vítajícím davu zraněno. Došlo také u Devínského jezera ke srážce s maďarskou národní gardou.

Potom se 8. listopadu dostavil k vyjednávání major Brandstaetter s pobočníkem z maďarského generálního štábu v Bratislavě. Po šestihodinovém jednání s nadporučíkem Ripkou domluvili též dočasnou demarkační čáru vedoucí od Devínské Nové Vsi na Malínský vrch a dále na Malé Karpaty na kotu 524. Pak se Maďar vrátil do Bratislavy. Tato první domluvená demarkační čára zůstala nakonec v platnosti až do konce roku 1918, kdy byla překročena k vytčeným a mezinárodně uznaným československým hranicím československým legionářským sborem z Itálie. Nadporučíkovi Ripkovi byly k posílení poslány dvě pěší roty z Brna se dvěma kulometry, pod velením nadporučíka Bezruky a později ještě pěší prapor kapitána Stuchlíka z Uherského Hradiště. Nadporučík Ripka následně obsadil dle úmluvy území až ke Stupavě a k Devínskému jezeru.

Nadporučík Augustin Ripka ve svých vzpomínkách uvádí: „...zamýšlená vojenská akce k potlačení nepokojů se vývojem událostí proměnila v okupační boj a má asi-stenční rota o 120 mužích vzrostla během tří neděl na prapor o 500 mužích, s kterými jsem obsadil západní Slovensko a ohrožoval i Bratislavu (drženou stále Maďary, pozn.red.)...“.

Již 9.11.1918 byla oddílem českých četníků o 120 mužích pod velením podplukovníka Hanačika obsazena načas Trnava a okolí, což bylo zatím pro nedostatek sil pro nadporučíka Ripku k zajištění nedostupné. Vedení československé civilní správy se ujal dr. Ivanko. Obsazení Trnavy však opět bylo trnem v oku maďarskému županovi v Bratislavě, jenž tam opět vyslal z Bratislavy obrněný vlak s rotou maďarských námořníků (tentýž vlak, který byl předtím vyslán proti nadporučíku Ripkovi a vlaku velel maďarský nadporučík Heltay), s cílem vytlačit český četnický oddíl z města, které tak opět mělo přejít do maďarských rukou. K tomu mu jistě přispěla i událost z jedenáctého listopadu, kdy byl v Trnavě promaďarskými politiky svolán tábor slovenského lidu silně ovlivňovaného maďarskou propagandou, jenž nakonec žádal začlenění pod maďarskou vládu, kterou požádal „o ochranu“. Když 13. listopadu dorazil do Trnavy již zmíněný obrněný vlak s maďarskými námořníky, poslal jeho velitel nadporučík Heltay českému podplukovníkovi Hanačikovi ultimatum k vyklizení Trnavy. Podplukovník Hanačik však ani neměl čas na odpověď, neboť maďarský obrněný vlak náhle vjel do Trnavy na nádraží, kde došlo k boji s českými četníky. Současně se z Maďarů v Trnavě utvořila ozbrojená garda s cílem vytlačit české četníky z Trnavy. Během krátkého boje na nádraží rozpoutaným s obrněným vlakem, padli z českého četnického oddílu tři muži a jeden byl zraněn. Podplukovník Hanačik byl v této situaci ve snaze zabránit dalšímu krveprolití nucen před maďarskou přesilou se svým četnickým oddílem ustoupit. Při ústupu vzali čeští četníci své padlé s sebou. Ustupovali až do Senice, stále pronásledováni maďarským obrněným vlakem a maďarskou jednotkou o síle asi 600 mužů. Zde v Senici ustupující oddíl českých četníků podpořily dvě pěší roty nadporučíka Bezruka, které byly právě na cestě k posílení skupiny nadporučíka Ripky. Tyto dvě roty pod velením nadporučíka Bezruka podnikly rychlý nečekaný útok na maďarský obrněný vlak. Podařilo se jim vlak v boji do-

být, přičemž pobili asi 100 maďarských námořníků a 52 dalších zajali. Zbytky maďarské jednotky zahnali Čechoslováci až k Nádaši a dále k Bolerázu.

V ranních hodinách 17.listopadu 1918 došlo k prudkému boji v Senici mezi českým vojskem a maďarským obrněným vlakem, který k městu dorazil. Maďarská jednotka byla tvrdým protiútokem Čechoslováků nakonec rozprášena. V boji padlo na maďarské straně 28 mužů a mnoho jich bylo zraněno, na československé straně byli dva muži zraněni těžce a dva lehce. Dále Čechoslováci obsadili Jablonici, kde se Maďaři odhodlaně bránili. V prudkém boji nakonec nepřítel ustoupil zanechav na místě 50 padlých. Maďaři měli přes 100 raněných a 18 jich bylo zajato. Čechoslováci následně město obsadili.

Prapor kapitána Rejthera obsadil po přestřelkách 25.listopadu znovu Trnavu. Během této akce se vyznamenaly tak zvaná „Hanácká setnina“ poručíka Varty, rota domobranců 3.pěšího pluku nadporučíka Bezruky, rota z Uherského Hradiště nadporučíka Scheinherra, kroměřížská rota nadporučíka Zábranského a rota domobranců 30. pěšího pluku nadporučíka Ejema. Poté, co československé vojsko obklíčilo město ze tří stran, zaútočilo a po krátkém boji byla Trnava dobyta. Během boje padl na české straně jeden muž a dva byli zraněni. Maďarské ztráty byly mnohem vyšší, nepřítel zanechal na bojišti několik padlých a raněných. 52 maďarských námořníků spolu s dvěma maďarskými důstojníky bylo zajato. Dále bylo ukořistěno 20 kulometů, několik beden munice, několik ručních granátů a obsazen nepřátelský obrněný vlak. Ve městě bylo ve skladech zajištěno 1.200 pušek. Původní maďarská garda, která se dříve ve městě utvořila po příjezdu maďarského obrněného vlaku, se zcela rozešla. Tak rychlé obsazení města maďarská strana vůbec neočekávala. Den po vyhraném boji dorazila do Trnavy další posila s kapitánem Brunnerem. Byla to sokolská rota z Jaroměře, první sokolská rota sokolské župy Podkrkonošské. Byla zreorganisována též dobrovolnická moravsko slovácká skupina a provedeno celkové zajištění města Trnavy a jeho obrany před možným dalším maďarským útokem.

Takže celá vojenská skupina v Trnavě a okolí, složená z jednotek nadporučíka Ripky, českého četnického oddílu, dvou pěších rot nadporučíka Bezruka, sokolské roty z Jaroměře a moravskoslovácké dobrovolnické skupiny byla rozložena mezi Devínskou Novou Vsí a Trnavou. Byla označena jako „Holičská skupina“, a její velení převzal 21.listopadu podplukovník Verich. Potom 21.listopadu byla tato Holičská skupina posílena o pěší prapor kapitána Stuchlíka z Uherského Hradiště. Tehdy již čítala sílu asi 900 mužů se šesti kulometry.

(Pokračování)

Klaus: Obhajoba oteplování ohrožuje naši svobodu

Prezident Václav Klaus přirovnal argumenty prosazující globální oteplování ke komunismu. Píše to v odpovědi americkým kongresmanům, kteří ho požádali o názory k diskusi o změnách klimatu a globálním oteplování. Redakce iDNES.cz přináší Klausovy odpovědi, které zazní dnes (21. března 2007) v americkém Kongresu.

Odpovědi na otázky ze Sněmovny reprezentantů amerického Kongresu, Výboru pro energii a obchod, týkající se problematiky lidského působení na globální oteplování a klimatické změny.

1. Pokud jde o to, zda a jak člověk přispívá ke klimatickým změnám a s vědomím povinností vůči našim občanům: co by podle Vašeho názoru měli zákonodárci brát v úvahu, když se zabývají klimatickými změnami?

Takzvané klimatické změny a zejména člověkem způsobené klimatické změny se staly jedním z nejnebezpečnějších argumentů směřujících k ovlivňování lidského chování a veřejné politiky na celém světě. Mým cílem není dalšími argumenty přispět do vědecké klimatologické debaty o těchto jevech. Jsem však přesvědčen o tom, že vědecká debata na toto téma dosud nebyla dostatečně hluboká a seriózní, a že proto neposkytla zákonodárcům nesporný základ pro jejich rozhodování. To, co mě skutečně znepokojuje, je způsob jakým jsou témata související s životním prostředím zneužívána různými politickými nátlakovými skupinami k útoku na principy, které jsou

základem svobodné společnosti. Ukazuje se, že v diskusi o klimatických změnách nejsme svědky střetu různých názorů na životní prostředí, ale střetu názorů na lidskou svobodu. Jako někdo, kdo prožil většinu svého života v komunismu, se cítím povinen říci, že největší hrozbou pro svobodu, demokracii, tržní ekonomiku a prosperitu na počátku 21. století není komunismus nebo jeho různé měkčí varianty. Komunismus byl nahrazen hrozbou ambiciózního environmentalismu. Tato ideologie hlásá, že jí jde o ochranu Země a přírody, a pod tímto sloganem – podobně jako kdysi marxisté – chce nahradit svobodný a spontánní vývoj lidstva určitým druhem centrálního (nyní globálního) plánování celého světa. Environmentalisté považují své myšlenky a argumenty za nepopíratelnou pravdu a používají sofistikované metody manipulování médií a PR kampaní k tomu, aby vyvinuli na zákonodárce tlak k dosažení svých cílů. Jejich argumentace je založená na šíření strachu a paniky tvrzením, že je budoucnost světa vážně ohrožena. V takové atmosféře nutí zákonodárce přijímat neliberální opatření, zavádět svévolná omezení, regulace, zákazy a restriktce každodenních lidských aktivit a podřizovat občany všemocnému byrokratickému rozhodování. Řečeno slovy Friedricha Hayeka, snaží se zamezit svobodnou, spontánní "lidskou činností" a chtějí ji nahradit svým vlastním, velmi sporným "lidským projektem". Myšlenkové paradigma environmentalistů je naprosto statické. Opomíjejí skutečnost, že příroda a společnost jsou v procesu neustálých změn, že neexistuje a nikdy neexistoval ideální stav světa, pokud jde o přírodní podmínky, klima, rozšíření živočišných druhů na Zemi, atd. Popírají skutečnost, že se klima výrazně měnilo po celou dobu existence naší planety a že existují důkazy o podstatných klimatických fluktuacích i v historii, která je známá a zdokumentovaná. Jejich úvahy jsou založené na historicky krátkých a neúplných pozorováních a na datech, která nemohou ospravedlnit katastrofické závěry, které dělají. Opomíjejí komplexitu faktorů, které určují vývoj klimatu, a obviňují současné lidstvo a celou industriální civilizaci z toho, že jsou těmi rozhodujícími faktory, které mohou za klimatické změny a další environmentální rizika. Environmentalisté se soustřeďují na to, že člověk přispívá ke klimatickým změnám a požadují okamžitá politická opatření založená na omezování ekonomického růstu, spotřeby a lidského chování, které považují za hazardní. Nevěří v budoucí ekonomický vývoj společnosti, neberou v úvahu technický pokrok, ze kterého se budou těšit budoucí generace a ignorují dávno prokázanou skutečnost, že čím vyšší je bohatství společnosti, tím vyšší je kvalita životního prostředí. Zákonodárci jsou tak nuceni podléhat této mediálně řízené hysterii, která se zakládá na spekulativních a nezvratných důkazech postrádajících teoriích. Přijímají nesmírně nákladné programy, které vedou k plýtvání omezenými zdroji proto, aby zastavili pravděpodobně nezastavitelné změny klimatu, které nejsou způsobeny lidským chováním, ale přirozenými jevy (jakým je například proměnlivá sluneční aktivita). Moje odpověď na Vaši první otázku, tj. co by měli zákonodárci brát v úvahu, když se zabývají klimatickými změnami, je, že by se zákonodárci měli za všech okolností držet principů, na kterých je založena svobodná společnost. Neměli by právo volby a rozhodování přenášet od občanů na jakoukoliv nátlakovou skupinu, která tvrdí, že ví lépe než všichni ostatní, co je pro lidi dobré. Zákonodárci by měli chránit peníze daňových poplatníků a zabránit tomu, aby se jimi mrhalo na pochybné projekty, které nemohou přinést pozitivní výsledky.

2. Jak by vládní politika měla řešit výskyt a následky klimatických změn a do jaké míry by se měla soustředit na regulaci emisí skleníkových plynů?

Jakákoliv politika by měla realisticky zhodnotit potenciál, který naše civilizace má, v porovnání s působením přírodních sil, ovlivňujících klima. Je evidentním plýtváním zdrojů společnosti pokoušet se bojovat proti zvýšené sluneční aktivitě nebo pohybu oceánských proudů. Žádný zásah vlády nemůže zastavit to, aby se svět a příroda měnily. Proto nesouhlasím s takovými projekty jakým je Kjótský protokol a podobné iniciativy, které stanovují arbitrární cíle, vyžadující ohromné náklady, bez realistických vyhlídek na jejich úspěch. Jestliže přijmeme globální oteplování jako reálně existující jev, domnívám se, že bychom se jím měli zabývat úplně jiným způsobem. Místo beznadějných pokusů proti němu bojovat, bychom se měli připravit na jeho důsledky. Jestliže se atmosféra otepluje, nemá to jen výlučně negativní dopady. Zatímco některé pouště se mohou rozšiřovat a některé břehy oceánů mohou být zaplaveny vodou, ohromné části Země – dosud neobydlené kvůli drsnému, studenému klimatu – by se mohly stát úrodnými oblastmi, kde budou moci žít milióny lidí. Je také důležité si uvědomit, že žádná planetární změna nenastává přes noc. Proto varuji před přijímáním opatření, založených na takzvaném principu preventivní opatrnosti, který envi-

ronmentalisté používají jako ospravedlnění pro svá doporučení a jehož zřetelný přínos nejsou schopni prokázat. Zodpovědná politika by měla brát v úvahu alternativní náklady takovýchto návrhů, s vědomím toho, že nákladné a neúčinné environmentální politiky jsou přijímány na úkor jiných politik a že vedou k zanedbávání dalších důležitých potřeb miliónů lidí na celém světě. Každé politické opatření musí být založeno na analýze nákladů a výnosů. Lidstvo už zažilo tragickou zkušenost s jedním velmi pyšným intelektuálním proudem, který tvrdil, že ví, jak řídit společnost lépe než spontánní tržní síly. Byl to komunismus a selhal, zanechal po sobě milióny obětí. Dnes se vynořil nový ismus, který tvrdí, že je dokonce schopen řídit přírodu a skrze ní i člověka. Tato nadměrná lidská pýcha – stejně jako všechny předchozí pokusy – nemůže neselhat. Svět je komplexní a komplikovaný systém, který nelze organizovat podle environmentálního lidského projektu bez toho, aby se opakovala tragická zkušenost s plýtváním zdrojů, potlačováním svobody lidí a s ničením prosperity celé lidské společnosti. Mým doporučením proto je věnovat pozornost tisícům maličkostí, které negativně ovlivňují kvalitu životního prostředí. A chránit a podporovat základní systémové faktory, bez nichž by hospodářství a společnost nemohly účinně fungovat – tj. zajistit lidskou svobodu a fundamentální ekonomické mechanismy jakými jsou svobodný trh, fungující systém cen a jasně definovaná vlastnická práva. Ty motivují ekonomické subjekty k racionálnímu chování. Bez nich nemůže žádná vládní politika chránit občany, ale ani životní prostředí. Zákonodárci by měli odolat volání environmentalistů po nových opatřeních, protože ve vědeckých debatách o klimatických změnách existuje příliš mnoho nejistot. Není možné řídit přírodní faktory, které způsobují klimatické změny. Negativní dopad všech navrhovaných opatření vůči ekonomickému růstu je na úkor všech dalších možných rizik, včetně těch environmentálních.

3. Jaký budou mít různé scénáře politického řešení této otázky, se kterými jste se setkal, vliv na národní ekonomiky, na spotřebitele, na vytváření pracovních míst a budoucí inovace?

Jestliže zákonodárci přijmou maximilistické environmentální požadavky, vliv na národní ekonomiky bude ničivý. Stimulovalo by to snad jednu velmi malou sféru ekonomiky, ale její větší část by se dusila uměle vytvořenými limity, nařízeními a restrikcemi. Míra růstu by poklesla a zásadně by byla snížena konkurenceschopnost firem na mezinárodních trzích. Mělo by to negativní dopad na zaměstnanost a tvorbu pracovních míst. Pouze racionální politika, která umožní spontánní přizpůsobování, může odůvodnit státní intervence.

4. Jaký dopad a účinnost budou mít politiky založené na principu "omez a obchoduj" (tzv. "cap-and-trade policie") na zmírnění hrozeb spojených s klimatickými změnami a naši schopnost čelit těmto hrozbám v budoucnu?

"Cap-and-trade policie" jsou technickým nástrojem k dosažení cílů, které mají omezit znečištění, a to prostředky, které jsou aspoň částečně kompatibilní s tržními mechanismy. Mohou pomoci, pokud je celá myšlenka boje s globálním oteplováním racionální. Nedomnívám se však, že je celá idea boje proti klimatickým změnám emisními limity rozumná, a proto technické detaily její eventuální realizace mají pro mě zcela druhotný význam.

5. Jaká je morální zodpovědnost vyspělých zemí vůči zemím rozvojového světa? Měly by se vyspělé země pustit do programů, které významně omezí emise, zatímco rozvojové země mohou pokračovat v navyšování emisí v nezměněné míře?

Morální povinností vyspělých zemí vůči rozvojovým zemím je vytvořit ve světě takové prostředí, které zajistí volnou směnu zboží, služeb a kapitálových toků, které umožní využívat komparativních výhod jednotlivých zemí a které bude stimulovat ekonomický rozvoj méně rozvinutých zemí. Umělé administrativní bariéry, limity a regulace zaváděné vyspělými zeměmi diskriminují rozvojový svět, omezují jejich ekonomický růst a prodlužují jejich chudobu a zaostalost. Environmentalistické návrhy jsou příkladem takových neliberálních opatření, které jsou pro rozvojové země škodlivé. Nebudou schopny vypořádat se s limity a standardy, které ve světě zavádějí iracionální environmentální politiky, nebudou schopny převzít nové technologické standardy vyžadované antioteplovacím "náboženstvím", jejich výrobky budou mít obtížný přístup na vyspělé trhy a v důsledku toho se propast mezi nimi a vyspělým světem bude dále rozšiřovat. Je iluzí věřit tomu, že by radikální politiky proti klimatickým změnám mo-

hly být omezeny pouze na vyspělé země. Jestliže budou politiky environmentalistů přijímány vyspělými zeměmi, dříve či později jejich ambice kontrolovat a řídit celou planetu přeroste v požadavek na omezení emisí na celém světě. Rozvojové země budou nuceny přijmout jejich iracionální cíle a omezení, protože "Země je na prvním místě" a jejich potřeby jsou druhotné. Environmentalistická argumentace dává muni-
nici protekcionistům všeho možného, kteří chtějí eliminovat konkurenci přicházející z nově industrializovaných zemí. Proto morální povinnosti vyspělých zemí není zavádět programy tohoto typu.

Zajímavý graf změn teploty a tloušťky ledu během posledních 400 tisíc let, ukazující, že jde o zjevy cyklické a na lidské aktivitě nezávislé uvádíme na straně 37.

Jak se vejde SBS Radio na 9 metrů čtverečních?

[11-01-2007] Vilém Faltýnek radio.cz

Radio Praha spolupracuje s mnoha krajanými rozhlasovými stanicemi v zahraničí. Mezi stálé spolupracovníky patří i česká redakce Radia SBS v Sydney v Austrálii. Tato veřejnoprávní stanice nabízí svým posluchačům blok různojazyčných půlhodin, k nimž patří i pořad v českém jazyce. Jeho přípravu řídí redaktorka Ika de Detrich. Na chodu Radia SBS se několik měsíců podílel i náš pražský kolega z Českého rozhlasu 2 Zdeněk Eška. V rozhovoru s Vilémem Faltýnkem vysvětlil, co ho do české redakce v Sydney přivedlo.

"Já jsem tam jel za studiem anglického jazyka, a když pracuji v Českém rozhlase, tak jsem taky chtěl poznat, jak se pracuje v australském rádiu. Kontaktoval jsem Iku, ředitelku české redakce SBS a přišel jsem se jí nabídnout."

A jak se pracuje v australském rádiu?

"Mě to ohromně překvapilo, protože ta kancelář české redakce měla tři krát tři metry. Na jednom patře byla redakce česká, polská, ruská... a ta česká tam má jeden stůl, jednu stříhačku a dvě šuplátka, kam se dávají pásy, magazíny a to je všechno. To mě překvapilo nejvíc."

Kolik lidí tam pracuje?

"Ika, ředitelka české sekce, má pod sebou tři holky, externistky, které natáčejí. Čili jedna hlavní pracovnice a pod ní externisté."

Byl jste v kontaktu s krajaný? S těmi posluchači?

"Určitě. Já jsem to totiž dělal tak, že jsem to vysílání nejdřív poslouchal i s kamarády a pak jsme přemýšleli, co by je mohlo zajímat, o čem bychom mohli natočit rozhovory a reportáže. Takže jsme nejdřív podchytili ten zájem posluchačů. To poslouchají nejvíc Češi, kteří tam pracují, kteří jsou tam dlouho, chtějí vědět informace z Čech, a pak když přijede do Sydney někdo zajímavý a je to Čech, tak tyhle informace je lákají hodně. Protože tam většinou jezdí vysokoškoláci, je jim 26, 28 let, pracují tam, třeba tam studují tři, čtyři roky, a těm nejstarším může být tak čtyřicet. Jasně, jsou tam i starší, jsou tam i mladší, ale cca 26 - 40, to jsou ti posluchači, to je to největší jádro českých lidí v Sydney."

Která témata konkrétně, co třeba z toho českého prostředí je pro ně zajímavé, co méně?

"Já jsem tam byl přes Vánoce, tak je třeba hodně zajímavé, jak se v Čechách slaví Silvestr. Když je tam člověk dlouho, tak zapomíná na ty klasické české tradice, takže já jsem tam připravoval spot o tom, jak se Vánoce slaví v Sydney, jak se Vánoce slaví v Praze, posílal jsem tu reportáž i domů na Radiožurnál, a vlastně i pro ty Čechy v Sydney to bylo ohromně zajímavé, protože zapomínáme."

Kdybyste měl shrnout svoji zkušenost, co podstatného vám to dalo?

"Zkušenost s tím, jak se žije v Sydney, protože se tam žije trochu jinak ve srovnání s Čechami. Třeba že než jdete do práce, tak si uděláte 20 minut čas

a jdete surfovat do moře, je to prostě něco úplně jiného. Tady člověk ani nesnídá, protože na to nemá čas a chuť, ale tam si ten čas uděláte, najdete si 15 minut, abyste si mohl jít zaplavat. Je to jiný styl a to mi dalo hodně, poznat tuhle jinou kulturu."

A to působení v SBS?

"Tam mě překvapil ten jiný druh práce. Když to zase srovnám s Českým rozhlasem, tak tady máme velké kanceláře, tam si člověk všechno dělá na koleně, musíme číst australské noviny, hodně čerpat z televize, i z internetu, takže Radio Česko, Radio Praha... je to hodně jiný druh práce. Jak jsem říkal, je to tři na tři metry a musí se tam vměstnat 10 lidí..."

O svých zážitcích v australském Radiu SBS vyprávěl redaktor Českého rozhlasu 2 Zdeněk Eška

Díky římským vojskům a Marobudovi mají letos české dějiny 2000 let

[09-12-2006] Zdeněk Vališ radio.cz

Marobud

České dějiny v podstatě začínají rokem 6 našeho letopočtu, řekl Radiu Praha Vladimír Salač, vedoucí Pravěkého oddělení Archeologického ústavu Akademie věd České republiky. Letos si totiž připomínáme 2000 let od nejstarší události, kterou lze na našem území přesně datovat. Tehdy v roce 6 začalo tažení římských legií proti Marobudovi, králi Markomanů, germánského kmene, který se v české kotlině usadil jen pár let před tím. I to stačilo Marobudovi k tomu, aby zde vytvořil mocnou říši. Tažení Římanů do Čech popsal důstojník Velleius Paterculus. Jemu tedy vděčíme za ono přesné datování.

Proč ale Římané vytáhli proti Marobudovi? Na motivech se podle Vladimíra Salače nemohou historici dodnes shodnout.

"Jedna z možností je, že císař Augustus chtěl posunout hranici římské říše k Labi, od ústí Labe do severního moře. A na Moravě se ta hranice měla připojit k Dunaji a potom dál až k Černému moři. Druhá skupina historiků ale tvrdí pravý opak. Říká, že Augustus vlastně nikdy neměl žádný plán, jak zorganizovat hranice říše na severu. Bojovalo se jenom proto, aby se

nějak zaměstnala početná armáda, aby nebyla náchylná k nějakému povstání proti panovníkovi. Další věc je, že ta armáda porážela vždy nejbližšího nepřítele, který byl po ruce. A skutečně Velleius Paterculus také píše, že v roce 6 už nebylo koho porážet v Germánii, než právě Marobuda v Boiohemu."

Samotné tažení do Čech však stále obestírají nejasnosti. Někteří historici dokonce soudí, že k němu ani nemuselo dojít.

"Tažení proti Marobudovi v roce 6 se bralo donedávna jako jednoznačná událost. Hledali se pozůstatky římských vojsk na našem území. Dokonce se v jednu chvíli zdálo, že se takové pozůstatky našly, a sice v Mušově na jižní Moravě. Dnes se ale vede o datování nálezů z Mušova diskuse a není úplně jednoznačné, že by skutečně ty nálezy z Mušova pocházely ze samého počátku našeho letopočtu. Druhá věc je, že sami historici začali přehodnocovat zprávy Velleia Paterculla o tažení. Nechybějí dnes názory,

že k žádnému tažení vlastně nedošlo, že zůstalo ve fázi plánování."

Každopádně Římané Marobudovu říši nedobyli. Možná proto, že když se římské legie pod velením pozdějšího císaře Tiberia už chystaly vstoupit do Čech, vypuklo velké povstání v tehdejší římské provincii Panonii, na území dnešního Maďarska, Chorvatska a Slovinska, a legie se musely rychle vrátit, aby hasily akutní požár. Existují ještě jiné nejasnosti. Legie měly proniknout do Čech dvěma směry. Jedno vojsko, vedené Tiberiem, se chystalo k útoku od dnešní Vídně, druhé vojsko pod velením vojevůdce Saturnina prý mířilo z území dnešního Německa, od Mohuče. Římané chtěli vzít Marobuda takřikajíc do kleští.

"Celý problém je v tom, že Velleius Patercullus píše velmi obecně o tom, kde se vojska nacházela. Říká, že vojska byla od prvních nepřátel vzdálena pět denních pochodů. Za den měli ujít zhruba dvacet kilometrů, a to by znamenalo, že do Čech nedorazila ani jedna část toho vojska. Druhá věc je, že kdyby byla vojska na Moravě, do Čech to může být tak pět denních pochodů. Takže o tom se vedou velké diskuse. Nakonec Velleius Patercullus píše, že navzájem obě části vojska od sebe dělilo jen několik dní pochodu, takže je velmi dobře možné, že se vojska mohla sejít někde v dnešním Podunají, někde v okolí Regensburgu nebo Pasova, spojit se a společně vtrhnout do Čech. To je druhá hypotéza."

Vladimír Salač, foto:autor

Ať už tedy římsí vojáci vstoupili na české území nebo ne, jisté je to, co už bylo řečeno, rok 6 našeho letopočtu je pro nás historický.

"Je to nejstarší přesné datum, které v našich dějinách máme. Kdybychom to chtěli trochu parafrázovat, tak na otázku, jak jsou staré české dějiny, můžeme letos odpovědět 2000 let. Potom také nesmíme zapomínat, že Marobud je vlastně první postava našich dějin, kterou známe jménem. A hned jde o takovou postavu, o kterou jevil zájem římský císař Augustus, druhý císař Tiberius, takže to byla nepochybně postava evropského formátu."

I když nakonec Marobud nedopadl nikterak slavně. Vyhnali ho přece samotní Markomani, ne?

"Ano. Marobud byl vyhnán Katvaldou, jiným markomanským šlechticem. Nicméně měl tak dobré kontakty v římské říši, že mu byl poskytnut azyl v Ravenně, kde se dožil vysokého stáří.

Takže i poté, co ztratil moc v Čechách, zůstal bezesporu významnou osobností."

A to tak významnou, že jeho epoše bylo věnováno čtyřdenní česko-německé symposium, které se tento týden uskutečnilo za účasti významných vědců z obou zemí v Roztokách u Křivoklátu.

Zajímavosti ze života rodiny T. G. Masaryka

[07-01-2007] Martina Lustigová

Dnešní Historické obzory budou věnovány zajímavým historkám ze života rodiny Tomáše Garrigua Masaryka. Dozvíte se třeba to, jak se Masaryk seznámil se svou budoucí ženou, stranou nezůstanou ani děti manželů Masarykových, připomeneme syny Herberta a Jana. V rubrice Martiny Lustigové poodhalíme některé méně známé skutečnosti z historie rodiny Masarykových.

A vezmeme to pěkně popořadě - začneme tím, jak se Tomáš Masaryk seznámil se svou budoucí ženou Charlottou. Masaryk přijel na studia do Lipska, ubytoval se v rodině Göringových a právě tam se setkal s Charlottou Garrigue. Pokračuje historička Magdaléna Mikesková: "Dalo by se říct, že šlo o lásku na první pohled, protože Masarykovi Charlotta velice imponovala tím, že byla soběstačná, emancipovaná žena se vzděláním, se samostatným názorem na svět a na věci kolem sebe. Stále více v sobě nacházeli zalíbení. Jenomže Masaryk se stále neměl k tomu, aby Charlottě vyznal lásku. Když jednou Charlotta a Masaryk jeli s rodinou Göringových lodí po řece, paní Göringová vystupovala z lodě tak špatně, že spadla do vody a začala se topit. Masaryk neváhal a paní Göringovou se snažil dostat na břeh..." "Ale paní Göringová byla trochu korpulentní, takže to nebylo tak jednoduché a Masaryk se málem utopil,"

Charlotta Garrigue

dodává historik František Povolný. A Magdaléna Mikesková pokračuje: "Sám pak říkal, že byl blízko smrti. A protože si to uvědomil, tak se rozhodl, že už nebude otálet a že se Charlottě vyzná a že ji požádá o ruku. Charlotta tím nejdřív byla tak trochu zaskočena, hned se mu nevyslovila. Ale už po týdnů byli zasnoubeni. Charlotta pak musela odjet do Ameriky. Slibili si, že se po půlroce sejdou a že se vezmou. Po tom všem následovala taková trochu překvapivá zpráva, která Masaryka zastihla při psaní disertační práce: Charlotta je těžce zraněná, ať rychle jede do Ameriky. Masaryk neváhal, v Hamburku nasedl na loď Herder a plavil se za Charlottou. Byla to taková dobrodružná cesta, protože loď Herder byla ve špatném technickém stavu. Masaryk ještě na americkém kontinentě vystoupil v pořádku, ale cestou zpátky se ta loď potopila. Nicméně v Americe našel Charlottu živou a zdravou. Po několika dnech se konala svatba a oba mladí lidé se přestěhovali do Vídně, kde začali žít nový život."

Hlavní postavou následující příhody je Masarykův syn Herbert. "V rodině panoval takový zvyk, že vždycky večer se rodina sešla u stolu, u zpívajícího samovaru, který si T. G. Masaryk přivezl z Ruska. Především Charlotta Garrigue Masaryková dbala na to, aby se rodina sešla a aby všichni byli slušně oblečení. Jednou Herbert přišel a chyběl mu límeček a manžety. Proto ho otec vyzval, ať se okamžitě jde převléct a upravit. Herbert to vzal trochu recesisticky a vrátil se už pouze v tom límečku a v těch manžetách. Nakonec to prošlo, celá rodina se tomu zasmála. I takové příhody se v Masarykově rodině děly," uzavírá vyprávění Magdaléna Mikesková.

Jan Masaryk (vpředu) a T.G. Masaryk

Hodně zajímavých příhod se pojí se jménem diplomata a politika Jana Masaryka. Jednu z nich vypravuje František Povolný: "Jan Masaryk byl svérázným mužem, u národa velmi oblíbeným. Ale velmi oblíbený byl i u diplomatů, zvláště v Anglii. Chtěl bych vzpomenout na jednu takovou historku, která se váže k poválečnému období. V OSN se ho ptali, protože to jeden čas vypadalo, že snad dojde ke konfliktu mezi Sovětským svazem a západní Evropou a USA, na které straně by bojoval. A Masaryk jim řekl: 'No samozřejmě, že na sovětské.' Oni z toho byli úplně otřeseni, tak tu otázku znovu položili a on odpověděl: 'Samozřejmě, že na sovětské. Umíte si představit zajetí na Sibiři? V Americe by to bylo rozhodně lepší.'"

Jan Masaryk byl asi nejveselejším členem rodiny. Nakonec svědčí o tom i událost, kterou připomíná historik Radovan Lovčič: "Když byl na oficiální návštěvě v Irsku, už coby ministr zahraničí československé vlády,

tak s sebou přivezl své kolegy ministry. A to byli většinou v té době komunisté. Jan Masaryk komunisty příliš nemiloval. Přišel na takový zvláštní nápad: naučil irské politiky, kteří se měli potom loučit s celou tou delegací, jak nejhodněji oslovovat komunistické ministry na rozloučenou, aby měli velikou radost. Naučil je skutečně ty nejšťavnatější české nadávky a vulgarismy. A když potom celá delegace odlétala, když už se loučili na letišti, tak v podstatě ti Irové, aby udělali Čechům radost, za nimi začali křičet slova, která nebudu opakovat... Komunisté byli naprosto šokováni, konsternováni, nevěděli, co to má znamenat, neříkali nic. Irové jásalí dál, mávali a nadávali."

A na závěr necháme na rodinu zavzpomínat i samotného Jana Masaryka. Archivní záznam je z roku 1947:

"Rodinný život u Masaryků byl krásný. Hodně jsme zpívali a mohu říci, že dobře zpívali. Můj otec měl dobrý sluch a dobrý hlas. Byli jsme chudí, ale abych tak řekl, najedli jsme se tělesně i duševně. Otec vždy říkával: 'Peněz vám dát nemohu, ale na vychování a na učení se vždycky najde. Je mi jedno, čím

Rodina před I. světovou válkou

chcete být. Lépe být poctivým ševcem, než nepoctivým vzdělavcem. U nás při obědním a večerním stole se diskutovalo o všem zcela volně, a pokud se nás děti týče, jistě často velmi hloupě. Ale oba naši rodiče respektovali naše mínění, pokud bylo založeno na pravdivých předpokladech. Když jsme se, jak se říká, do nějaké diskuse zarajtovali, tu otec řekl krátce: 'Tož to ne.' A dodal: 'Jano, dojdí pro Ottův naučný slovník. Alice, dojdí pro Meyerův lexikon. Herberte, dojdí pro Dějiny umění. Tam si zjistěte, jak to skutečně bylo nebo jak to skutečně je. A pak se hádejte dál.'"

Čeští poslanci ve Vídni (III).

[16-10-2005] Martina Lustigová radio.cz

Poslední díl seriálu o životě českých poslanců ve Vídni vám přiblíží jejich nejběžnější starosti i radosti. Dozvíte se, jak poslanci sháněli ubytování, jakou námahu museli vynaložit, aby měli na zasedání Říšské rady k dispozici čisté košile, jak trávili volný čas nebo co všechno obnášel příjezd jejich manželek. Historické obzory připravila Martina Lustigová.

František
Palacký

Základní starostí, kterou museli poslanci řešit hned při příjezdu do Vídně, bylo zajištění ubytování. Poslanci měli dvě možnosti - buď bydlet v hotelu nebo si najít podnájem. "Hotely byly poměrně drahé. Obvyklý hotel stál dvě až tři zlaté, což při tehdejších nákladech nebylo rozhodně málo. Proto většina poslanců hotely využívala na začátku své činnosti a poté se snažila najít nějaký vhodný podnájem. Samozřejmě bylo důležité, aby to nebylo daleko od vlastní sněmovny, aby šlo o pokoj, který by byl čistý, světlý. A šlo také o čistotnost pana domácího, aby se spolunocležníkem nebyl také obtížný hmyz, jak se často stávalo. Pokud se něco takové podařilo, a nebylo to jednoduché, celková smlouva se uzavírala většinou na dva až tři měsíce po dobu, co parlament zasedal. Žádná velká věrnost nebyla, poslanci se snažili najít co nejlepší ubytování," říká historik Jiří Šouša.

Vídeňská katedrála

Poslanci se snažili, aby jejich ubytování bylo co nejlevnější. Takovou vyhlášenou čtvrtí levného bydlení byl Josefstadt mezi parlamentem a univerzitou. Pokud byl poslanec s bydlením spokojen, mohl se s bytným dohodnout na rezervaci pokoje nebo bytu i na příští období jednání sněmovny. Že nalezení správného ubytování nebylo snadnou záležitostí, potvrzuje i příhoda jednoho poslance, který nejenže musel podle svých slov oběhat 50 domů, než našel správný podnájem, ale v jednom bytě dokonce narazil na dámu volnějším mravů, která ho v neglizé lákala do pokoje a nabízela mu nadstandardní služby po celou dobu podnájem.

Společenské postavení poslance vyžadovalo, aby si držel služebnou. Pokračuje Jiří Šouša: "Nesmíme zapomínat, že pánové nebyli zvyklí starat se o sebe tak, jak je tomu dnes, ale byli zcela závislí na péči svých manželek. Často v dopisech nacházíme stesky na to, že takový život za moc nestojí, protože kalhoty jsou polité inkoustem, poražená sesle, utržený knoflík, což byly věci, s nimiž si běžný poslanec zrovna sám neporadil. Samozřejmě nesmíme zapomínat, že každá již střední rodina měla v tehdejší době služebnou, která se starala o běžný chod domácnosti a paní domu pouze věci řídila, při-padně dělala nějaké malé úkony. Pokud tehdy někdo chtěl patřit do středních vrstev a neměl služebnou nebo alespoň posluhovačku, znamenalo

dina měla v tehdejší době služebnou, která se starala o běžný chod domácnosti a paní domu pouze věci řídila, při-padně dělala nějaké malé úkony. Pokud tehdy někdo chtěl patřit do středních vrstev a neměl služebnou nebo alespoň posluhovačku, znamenalo

to společenskou degradaci. A poslanci ve svém postavení nemohli dělat takové věci, že by si sami uklízeli, čistili oblečení, čistili boty, vařili kávu nebo snídani, otevírali dveře nebo snad ohlašovali návštěvy. Tam byli ve všem závislí na péči svých domácích."

Například taková běžná věc jako je praní prádla byla pro poslance Říšské rady doslova během na dlouhou trať. Posuďte sami. "Většina poslanců - alespoň těch českých - byla velmi spořivá, velmi šetrná. A projevovalo se to tak, že si ve své většině odmítali nechat prát prádlo ve Vídni u nějaké pradelny nebo své domácí a to své prádlo posílali manželkám do Čech. Většinou to fungovalo tak, že koupili nějaký větší kufr a zhruba po čtrnácti dnech, kdy už došly čisté košile a nákrčníky, kufr prostě zabalili, odnesli ho na nádraží, tam ho dali do poštovního vozu a poslali ho manželce do Čech. Manželka se služkou vyprala, vyžehlila a po několika dnech poslala zásobu čistého prádla manželovi do Vídně. Pochopitelně tento způsob praní na dálku byl velmi komplikovaný, často docházelo k různým nedorozuměním, kufr se ztratil, atd. Takže to nebylo optimální. Ale myslím si, že zcela zřetelně to ukazuje, že poslanci z výkonu svého mandátu zbohatnout nemohli," míní historik Luboš Velek. A Jiří Šouša k tomu dodává: "A samozřejmě i v listech největších velikánů české politiky najdeme velice prozaické věci o tom, kolik košil, nákrčníků nebo límců ještě zbývá a co všechno je třeba vyprat. Případně i František Palacký píše domů, aby dávali při vydělávání prádla pořádný pozor, aby si nenasadili nějakou neřádnou násadu, neboť ve Vídni není příliš mnoho čistoty."

Zatím jsme se věnovali běžným starostem poslanců. Pánové ale měli také volný čas. A jak ho trávili? Ani za sto let se styl zábavy příliš nezměnil. Pokračuje Luboš Velek: "Dalo by se říci, že k nejoblíbenějším způsobům trávení volného času nepatřila návštěva divadla ani opery, nýbrž návštěva hostince. Poslanci se ve velké většině scházeli v restauracích v okolí parlamentu a pokračovali tam ve svých debatách. Čeští poslanci

měli několik kultovních podniků, kterým byli věrní i celá desetiletí a scházelo se jich tam kolikrát několik desítek. Jiným způsobem trávení volného času, zvláště třeba o dnech volna, byly výlety a vycházky do okolí Vídně, které byly velmi oblíbené, nebo výlety do zábauního parku Prater, tehdy na vídeňské periferii." V jednom z oblíbených vídeňských hostinců složil Eduard Grégr i své pijácké krédo: "Sklenku pítí, zdravý býti; druhou pítí, vesel býti; třetí pítí, rozum osvítiti."

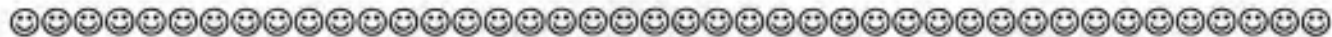
Volné dny poslanci využívali k cestám za svými rodinami. Často ale jejich rodiny přijížděly za nimi. O tom více Jiří Šouša: "Pro manželky taková příprava znamenala vítanou změnu, kterou neopomněli v okolí náležitě zdůraznit. A manželovi samozřejmě také sdělily, že pokud chtějí navštívit Vídeň, musí si nutně pořídit nové šaty. Páni poslanci na tom byli hůře, protože museli zajistit ubytování, obstarat lístky na lóži v parlamentu, aby se jejich polovičky mohly přesvědčit, jak vážná je jejich práce, obstarat lístky do opery, do dvorního divadla a především se připravit na manželčiny nájezdy do různých obchodů, což je podobné,

František Ladislav Rieger

jako tomu je dnes. Řada manželek potom také budila nelibost parlamentních kolegů, protože například jeden z nich vzpomíná na doktora Pacáka, který místo aby se snažil zachránit, co se zachránit dá, navštěvoval se svojí marnivou manželkou Libuší nej-různější švadlenny a jezdil na výlety. Zato takový asketa, jako byl třeba František Ladislav Rieger, nevěnoval své choti větší pozornost - sama chodila po Vídni, sama se stravovala a pouze ráno a večer musela být ráda, že jí manžel věnoval několik minut svého drahocenného času, a pouze v neděli s ním mohla poobědvat. Jak je patrné, názory byly různé a rovněž tak páni poslanci si asi ke svým ženám dovolili různou míru přístupu a záleželo rovněž i na jejich vlastní toleranci. Zajímavé jsou například vzpomínky jednoho z poslanců na to, jak v lóži ministra strávila jeho babička několik hodin a jak se jí to strašně líbilo, ač nerozuměla ani slovu."

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

Pravý význam slov:

Meteorolog - expert, který dokáže přesně vysvětlit, proč se mu včerejší předpověď nepotvrdila

Ing. - Analytik - odborník, který vyřeší problém, který vůbec neexistoval, způsobem, kterému nikdo nerozumí

Hardware - ta část počítače, do které můžete kopnout, když přestane fungovat software

Manželský pár přijde do restaurace. Přiběhne servírka: "Co si dáte?" Manželka: "Párky"

Servírka: "A křen?"

Manželka: "Křen si dá taky párky"

Blondýnka jede autem a zastaví ji policajt: "Váš řidičák, prosím". Blondýnka na něj chvíli nechápavě kouká.

"Je to taková kartička a je na ní Vaše fotka" snaží se pomoci policajt. Ona se začne přehrabovat v kabelce, po chvíli vyndá zrcátko a podá ho příslušníkovi. Ten se na něj podívá, vrací ho zpátky a praví: "To jste měla říct hned, že jste od policie, jedte."

Přijde Matfyzak do fotolabu: „Potřeboval bych vyvolat fotky.“ „9 na 13?“ „2541865828329. Proč?“

Starej děda hledící z balkónu: "Ty studenti sou dneska tak chudý, kouřej jednu cigaretu v pěti lidech a ještě se tomu smějou..."

Černoch s papouškem na rameni vejde do obchodu a prodavačka praví: "Je krásný, odkud ho máte?" "Z Afriky, tam je jich plno." odpoví papoušek.

A pane doktore, jak mám ty prášky brát?" "Jeden ráno v 8 a pořádně zapít, další v 10 a pořádně zapít, pak si dejte jeden ve 12 a pořádně zapít, další ve 4 odpoledne a pořádně zapít a poslední v 6 večer a pořádně zapít." "A pane doktore, co mi vlastně je?" "Málo pijete."

"Vieš, prečo majú staré škodovky vyhrievane zadné sklo?"
"Aby v zime pri tlačení neomrzali ruky."

„Manželka celou noc nepřišla domu, asi má milence.“
„Prosím vás, to hned nesmíte myslet na nejhorší, třeba ji jen přejelo auto.“

An elderly man in Queensland had owned a large property for several years. He had a dam in the next paddock, fixed up nice - picnic tables, horseshoe courts, and some mango and avocado trees. The dam was properly shaped and fixed up for swimming when it was built. One evening the old farmer decided to go down to the dam, as he hadn't been there for a while, to look it over. He grabbed a five gallon bucket to bring back some fruit. As he neared the dam, he heard voices shouting and laughing with glee. As he came closer he saw it was a bunch of young women skinny-dipping in his dam. He made the women aware of his presence and they all went to the deep end. One of the women shouted to him, "We're not coming out until you leave!" The old man frowned, "I didn't come down here to watch you ladies swim naked or make you get out of the dam naked." Holding the bucket up he said, "I'm here to feed the crocodile." Moral: Old men in Queensland might walk slow but they can still think fast.

PERLY A PERLIČKY - sokolské i nesokolské

Letošní dubnová **valná hromada sydneyského Sokola** proběhla hladce a klidně a nedošlo, s jedinou výjimkou, k žádným převratným změnám. Tou výjimkou byla resignace, na jeho vlastní žádost, bratra Miroslava Moravce na funkci pokladníka. To přivedlo změnu, nikoli však převratnou v negativním smyslu onoho výrazu. Důsledkem jeho resignace bylo zvolení bratra Petra Čermáka jako nového pokladníka a Mirkova pokračovatele. Ten naopak resignoval na svou dosavadní funkci jednatele a novou jednatelkou byla zvolena sestra Judita Dlasková. Pokud se nemýlím, je to první žena/jednatelka sydneyského Sokola. Nejen tedy že sluje pověsti vynikající tvůrčitelky mramorových bábovek a chutných dršťkových polévek. Jako velmi aktivní a energická činovnice bude teď mít jedinečnou příležitost dokázat své administrativní schopnosti dosud po několik let provozované všemuhým a spolehlivým bratrem Čermákem. Mirek Moravec sice vzdal své pokladničení, zůstává však nadále členem výboru bez zvláštní funkce. Je namístě bratru Moravcovi vyslovit uznání a vřelý dík nás všech za několik let jeho plodné činnosti jako pokladníka vykonávané s velkou pečlivostí, bedlivostí a poctivou snahou přispívat k rozkvětu sydneyské jednoty i za nejnepříznivějších podmínek posledních let. Náš právě odstoupivší pokladník je rodákem z jihočeského Staňkova, kde trávil dětství. Po studiu na plzeňské obchodní akademii odešel do exilu poměrně krátce po komunistickém převzetí moci v roce 1948 a exilový vítr ho nakonec zavál do Sydney. Svoji kvalifikaci dokončil v Austrálii zhruba v době kdy zde také dostudoval Mirkův blízký přítel a nyní emeritní americký profesor ekonomie Míla Bernášek. Bratr Moravec je dobře znám jako eminentně kompetentní účetní širokému okruhu klientů v Sydney i okolí a jeho pověst jako nezkorumpovaného a nezkorumpovatelného účetního odborníka je jistě zářivým klenotem jeho pokladnice. Mirku, mnoho zdraví a úspěchů do dalších let plodné práce!

Generální konzul České republiky v Sydney Mgr. Vít Kolář dovrší první rok ve své funkci 17. června. Velmi oceňujeme jeho dobrou spolupráci se Sokolem a doufáme, že i on se stane doyenem sydneyského diplomatického sboru (diplomat nejdéle v místě působící) jako jeho úspěšný předchůdce ing. Jaroslav Doleček.

Naše **sydneyjská sokolovna**, Národní dům, oslavila své již třicáté narozeniny. Její otec a kmotříček, bratr Olda Mařík, se bohužel této výroční oslavy již nedožil. Dožili se však jiní pamětníci. Oslava proběhla více méně neformálně během taneční zábavy, na níž sokol zaznamenal velkou návštěvu. Do mikrofonu promluvil několik zasloužilých členů Sokola včetně bratra starosty Jardy Krejčíka, bývalého starosty Jardy Zahradky, sestry Jitky Hosákové, která ocenila práci svých spolupracovníků a spolupracovnic a také práci spolupracovníků a spolupracovnic svého již zesnulého manžela, a jejíž obsáhlý referát byl přítomnými pozdraven dlouhým a zaslouženým potleskem. Velice zajímavě a poutavě také pohovořil bratr Karel Jeníček junior, syn bývalého zasloužilého starosty Karla Jeníčka. A samozřejmě mezi mluvčími nemohl chybět ani náš župní funkcionář – starosta, jednatel a vzdělavatel v jedné osobě, a také bývalý starosta jednoty bratr Jiří Jelínek. Taneční zábavě předcházela večeře v sokolské restauraci. Zdálo se skoro, že sydneyští sokolové hovořili o svém záslužném díle až nějak příliš skromně – příliš skromně o postavení sokolovny, která je asi vůbec jednou z největších sokoloven na světě, nepočítáme-li sokolovny v republice. Protože nikdo z mluvčích se o tom nezmínil bude nutno předpokládat, že sokolové v republice se ani nedostali k posláním nějakého třeba sebekratsího a formálního přáníčka. Sokolové na druhé půlce zeměkoule – a co by jako mělo být?

Bděl jsem? Snil jsem? Nikdy, ani ve snu, bych si nebyl představil, že v dubnu léta Páně 2007 budu na jednom z mnoha sydneyjských kluzišť sledovat **hokejové zápasy** juniorských mužstev zdatných bruslařů. Ba dokonce i zápas, ve němž bude jako jeden z mladých hráčů hostovat můj dvanáctiletý prasynovec Jiří z Prahy. Nicméně stalo se a ocitl jsem se mezi početnými diváky vehementně fandícími svým klubům.

Kde jsou ty doby, kdy na jediném otevřeném kluzišti s pochybným stavem ledu v Sydney poblíž Centralu – a snad jediném v celé tehdejší Austrálii – proháněli v zimním červenci hokejky čeští Bombers před úžasnými zraky náhodných chodců kroutících hlavami nad nezvyklou podívanou. Nu, uběhlo od těch dob více nežli půl století. Bděl jsem tedy v tom letošním dubnu, bděl a nesnil, neslýchaná kdysi v Austrálii podívaná se stala skutkem a štípnutí do tváře mě neprobouzelo. Kolem sebe jsem zaznamenával desítky fandících otců a matek oněch juniorů na ledě skvěle bruslicích a puk s vervou prohánějících... Že by tedy snad přece jen byly ledy zvolna prolamovány, že bychom se snad přece jen v brzké době dočkali v australských mediích občasných zmíneček o stavu hlavních evropských šampionátů v ledním hokeji? Nebo budou australská media raději prohánět a uhánět kriket a bičovat a prohánět ono pofiderní téma oteplování planety?

Někdejší vydavatel prvního českého časopisu v Sydney „Pacific“ František Bejček nás upozornil na radiovou zprávu Marty Lustigové z Prahy, která si zasluhuje uveřejnění. Právě se v ní: „Před 95 lety se narodila herečka **Jiřina Štěpničková**. Začínala v Osvobozeném divadle a ještě před dokončením studia dostala angažmá v Národním divadle. V roce 1936 přijala angažmá v Divadle na Vinohradech. To už za sebou měla úspěchy ve filmu. Za války odmítala hrát v německých filmech. Po nástupu komunistů k moci byla chycena při pokusu o útěk za hranice, odsouzena a několik let vězněna. Zemřela v roce 1985.“ Co dodat? Charakterní herečka, charakterní člověk.

Kdo nepřišel koncem dubna na filmové představení kina Ponrepa – uváděné za nepřítomnosti bratra Petra Čermáka jeho obdivuhodnou a všestranně aktivní chotí – připravil se o možnost stát se detektivem. Promítnutý **český film Výlet** totiž potřebuje detektivní vlohy diváka, aby člověk mohl rozluštit ty nejrůznější propletenice a zapletence na plátně probíhající. Výlet z Rakovníka do slovenského města Nové Mesto nad Váhom podnikají členové jakési typické české rodiny, je ale třeba zjišťovat kdo je matkou, kdo babičkou, kdo dcerou, a komu vlastně patří malý klučina - syn, synovec, vnuk, pravnuk, či popel se vlastně nachází v urně přes hranici vezené, je-li to vůbec popel pozůstatků zesnulého a kdo si kde přál či přeje být uložen(a) k věčnému odpočinku. Rozmíšky mezi manžely i jinými členy rodiny jsou ale zachyceny věrně a divák se cítí jakoby doma. Mezi svými. Mezi svářícími se členy. Všichni herci - všichni jsou to vynikající umělci – jsou už z nové generace. Zahrál to výborně i čtyřletý vnuk/pravnuk – ten se celkem nepozastavoval nad kolem něho probíhajícími rodinnými problémy a bylo mu zřejmě lhostejno, nachází-li se v Čechách nebo na Slovensku. - Ráz květnového představení Ponrepa byl vlastně už dán názvem provedeného filmu „Jáchyme, hoď ho do stroje“. Natočeno to bylo v létech sedmdesátých a pro nás bylo asi nejnáročnější uhádnout čemu se smát a čemu se nasmát. Samozřejmě, jako všechny režimem tehdy povolené filmy, i tento film skrývá jinotaje, bez nichž se tehdy žádný český film neobešel, skryté narážky na poměry v republice, ovšem jen mírné, mírnounké narážčky. Vlk se našel, ale jen toho libového, a koza se pásala dál celá. Když ale divák trochu vypnul, musí přiznat, že film měl jisté momenty k ukuckání. A jednou z hereček byla Věra Ferbasová. Kdo a, jako pisatel těchto řádků, pamatuje Ferbasku jako rozkošnou blondýnečku sotva po maturitě, byl by ji v tomto filmu v roli tetičky Sýkorové nepoznal. Nebo snad byly dvě Věry Ferbasové? Tak či onak, velkofilm to není ale vidět se dal.

Teprve vlastně úplně nedavno jsem si uvědomil, že už **žiju ve druhé zemi, která obdařila Dánsko korunní princeznou**. Ze strany Australské to byla počátkem tohoto století jistá tasmánská kráska – a ta Dánům učarovala na první pohled. Před nějakými těmi osmi či devíti stoletími to byla dcera českého krále Přemysla Otakara I. – a, tuším, sestra Anežky v roce 1989 prohlášené za světici – Markéta, Dány pak přejmenovaná na Dagmar. Ta Dánům učarovala na celá staletí a ještě dnes se o ní v Dánsku vzpomíná s úctou a láskou. Tak prosím, kam se vrátíme, tam se rodí pozdější dánské královny...

Odešel z tohoto našeho slzavého údolí **ruský čelista Mstislav Rostropovič**, kromě Pabla Cassalse nejvýznamnější interpret Dvořákova cellového koncertu a přítel Alexandra Solženicyna. Rostropovič byl také velkým odpůrcem sovětské invase do Československa v roce 1968 a odešel z Ruska do exilu. Nynějším ruským režimem byl ovšem rehabilitován a jako jeden z nejproslulejších soudobých umělců byl v posledních letech náležitě uctíván. Není tedy Rus jako Rus – a Rostropovič vskutku patřil mezi opravdové přátele naší rodné země.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

V červenci opět vzpomeneme chrabrost muže, který raději zemřel mučednickou smrtí upálením na hranici než aby odvolal to več tak skálopevně věřil. **Jan Hus** se sám pokládal nikoli za protestanta, nýbrž za věřícího katolického kněze, který se snažil o nápravu a očistu ve své římskokatolické církvi v patnáctém století sužované nepravostmi včetně dvoj - i trojpapežství a prodeje odpustků, proti nimž rázně brojil v řeči české i latinské. Husitou ovšem Jan Hus nebyl a být ani nemohl. Často se ale přistihují v úvaze, zdali by se jím býval stal – a kloním se spíše k názoru, že by se jím asi nebyl býval stal. Napadá člověku i jistá podobnost s osudem dalšího našince, jenž byl o své pravdě také tak pevně přesvědčen – byť i ne tak pevně, aby za ni v Moskvě v roce 1968 obětoval život. I Dubček se sám pokládal za pravověrce-komunistu a usiloval o nápravu „v církvi“... Ale protože by vlastně bylo hříchem tyto dva horlivé zastánce náprav přirovnávat, vzpomeňme raději jen neohroženého a námi uctívaného Čecha Jana Husa. Vzdejme Husovi také dík za jeho moudrost v ohledu nápravy a úpravy českého pravopisu – a ta náprava se mu věru zdařila. Jeho „nabodenička“ dodnes slaví triumfy.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

A Czech court has ruled that a **British tourist** who was seriously injured when a Christmas tree collapsed on top of him **should receive 560,000 koruna** (\$32,600) compensation. British tourist Malcolm Tuffin received a fractured femur and injuries to his spine and chest when the 23m tree fell on top of him at a Christmas market in the centre of the city during high winds in December 2003. Mr Tuffin's Czech lawyer told Agence France-Presse that the Prague court held the city council and the operator of the market responsible for his injuries. Both had previously refused to admit they were at fault. "This is a victory," lawyer Marie Cilinkova said, adding that it would open up the way for Mr Tuffin to claim the remaining 2 million koruna (\$120,000) which a local court last year awarded him in damages. Mr Tuffin, a commercial manager from southern England, spent weeks in hospital recovering from his injuries. He was still suffering head pains and having difficulty walking nearly two years after the accident, Ms Cilinkova had said previously.

April 27, 2007 Agence France-Presse

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

V pátek 2. března byly vyhlášeny **výsledky mezinárodní architektonické soutěže na novou budovu Národní knihovny** v Praze na Letné. Vítězem se stal světoznámý architekt českého původu Jan Kaplický se svým ateliérem Future Systems. Fotografie vítězného projektu jsme uveřejnili na straně 5. Jan Kaplický vystudoval architekturu u Pavla Smetany na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze. Po srpnu 1968 odjel do Anglie, kde nejprve pracoval v ateliérech slavných architektů, jako jsou Richard Rogers nebo Norman Foster. V roce 1979 založil vlastní ateliér Future Systems. Je autorem desítek projektů, nejznámější je patrně mediální centrum na kriketovém hřišti Lords v Londýně. Za tuto stavbu získal Stirlingovu cenu za architekturu. Velký zájem vzbudil jeho projekt obchodního domu Selfridges v Birminghamu, který tisk označil za nejvzrušivější a nejlépe projektovaný obchodní dům v Británii.

MÁTE JIŽ ZAPLACENÝ 2007 VĚSTNÍK \$25?

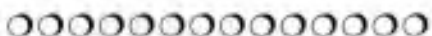
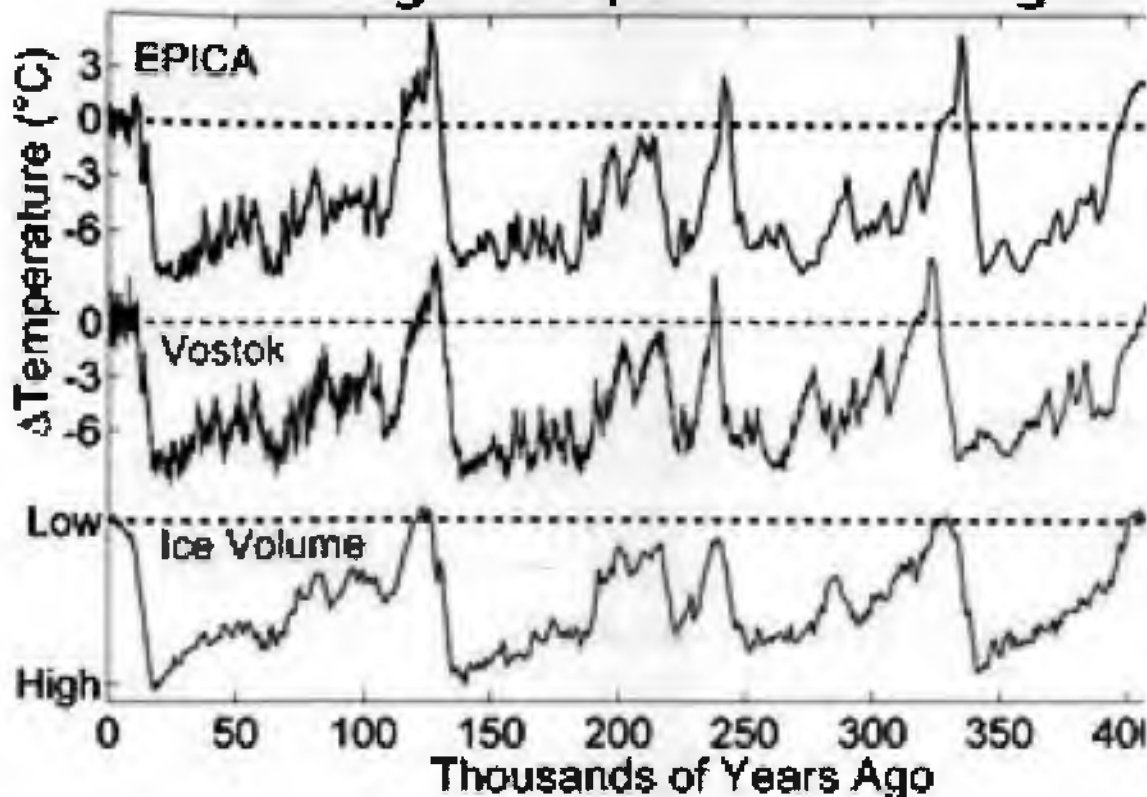
Bratr Ivo Pšeničný se opět trefuje do černého. Počátkem května se jeho **České Orfeum** přihlásilo se třemi hudebními bonbónky. Především to bylo několik ukázek z života a zpěvu roztomilé černošky Kathleen Battle. Pak byly provedeny dvě symfonie hrané skvělým vídeňským orchestrem pod taktovkou Nikolause Harnoncourta – první byla jedna ze symfonií Haydnových a na závěr jsme slyšeli Mozartovu „Pražskou“ symfonii. Orfeum by si zasloužilo větší účast milovníků hudby.

Průběh teploty z dat dvou sérií ledu a tloušťka ledu během posledních 400 tisíc let. Takový **obrázek** v médiích moc neuvidíte, protože **nutí k nežádoucímu zamýšlení**. Zobrazené výkyvy jsou cyklické a zjevně nemají s lidskou aktivitou nic společného. Současná teplota kolem nuly je o 6 stupňů nižší než teplota na vrcholu posledního cyklu před 125 tisíci lety.

Pramen: Journal of Non-Equilibrium Thermodynamics 32:1-27.

Ice Age Temperature Changes

Letošní **přehlídka pódiových skladeb oddílů sokolské všestrannosti**, která se konala 17. března v Tyršově domě v Praze, měla oproti předchozím rokům slavnostnější ráz. Záštitu nad ní převzal předseda vlády České republiky Mirek Topolánek, který také na její zahájení osobně přišel a zhlédl její část.

Oarfish (*Regalecus glesne*), **podivná ryba**, žijící v teplých mořích v hloubkách až 200m. nalezená mrtvá na pláži v Perthu. Živou se ji zatím nepodařilo nikomu chytit, největší nalezená měřila 9m a vážila 300kg.

Lovec perel Bojar

CVIČENÍ PRO DĚTI v sokolském Národním domě
15.30 -16.30 hod. vždy v sobotu: 2., 16. a 30 června;
14. a 28. července; 11. srpna
Volejte Jane 0438 014 125

SOKOL STARS – KIDS 0 TO 10 YEARS OLD

Twinkle twinkle Sokol Stars
Hanging off the monkey bars
Trampolines and climbing walls
Somersaults and bouncing balls
Twinkle twinkle Sokol stars
Hanging off the monkey bars

SATURDAYS FROM 3.30 TO 4.30 JUN 2, 16 & 30;
JUL 14 & 28; AUG 11 - CALL JANE 0438 014 125

MÁTE JIŽ ZAPLACENÝ 2007 VĚSTNÍK \$25?

CESTOU DO EXILU

Bořek Šindler

PŘEDZVĚSTI

Nakonec zlikvidovali i naši oktávu "c". Byl leden 1944, mrzlo a padal sníh. Německá armáda prováděla na východní frontě "taktické ústupy" a okupovaný Protektorát se krčil, ale přežíval. O invasi na západní frontě se zatím jen šeptalo. Tlak okupantů nepovoloval.

A naše oktáva se prostě rozpadla. Už delší dobu jsme tušili, že dlouho pohromadě nevydržíme. Chlapci z ročníku 1924 už šli do Říše na podzim roku 1944, ale my pětadvacátníci jsme se ještě drželi pohromadě. Ale přišel leden 1945 a došlo i na nás. Přišly lístky z Pracovního úřadu, dvojjazyčné, německo-české, a naše oktáva, VIIIc Reformního Reálného Gymnasia na Velvarské třídě v Praze XIX - Dejvicích přestala prostě existovat. Vláda Vojáček a já jsme se ocitli ve slévárně oceli a kolem nás najednou jen hliněné formy a jeřáby rozvázející žhavou tekutou ocel. Noční šichty, v tom vedru bez košile, ale venku mráz. Latinu jsme přestali sekat, do rukou lopaty a makat. Pro Němce. Rusové už bušili u Lublinu na dveře východního Polska, na invasi z Atlantiku se zatím jen čekalo. Semtam byly nálety, ale letecký poplach skoro denně. A pracovat dvanáct hodin od pátku do soboty. Do Říše jsme ale nemuseli jako ti kamarádi o rok starší. Na konec vojny se čekalo. V dohledu ten konec už byl i nebyl.

Jedna příhoda toho roku čtyřiačtyřicátého mi utkvěla dodnes nesmazatelně v paměti. Od velmi raného dětství jsem byl zvyklý doma vidávat ruské exulanty. Otec byl ruský legionář a maminka bývala za první republiky cvičitelkou v ruském uprchlickém sokole v Praze. Ruštinu jsem tedy měl tak dost v uchu. Jednou během roku 1944 – to už jsem byl tím slevačem – byli u nás na večeri Jermolajevovi. Generál Jermolajev, bělogvardějec, s manželkou, také Ruskou. Večeře to byla chudounká, jak jinak za války, ale debata u stolu bohatá. Dodnes mi v paměti utkvěla úzkost znovu a znovu ten večer opakovaná mému otci paní Jermolajevovou, takovou tou její měkkou ruskou češtinou – pane doktore, že sem dorazí dříve Američané než Sověti? No povězte. Že ano? Když válka začínala, bylo mi sotva třináct, ale za německé okupace jsme i my mladí ihned začali sledovat dění kolem sebe velmi pozorně a ku konci války jsme to všechno už měli v malíčku. Němci byli našimi přirozenými nepřáteli, nepřáteli hluboce nenáviděnými, kdo je z Prahy odstraní dřív ten je odstraní dřív, jen aby už to bylo. Proč ten strach, že snad nepřijdou dříve Američané?

Ten strach jsem ale alespoň částečně pochopil už pár dní po skončení války když Prahu měla v rukou, ba na klíně, sovětská armáda. Dělo se to i ono, svoboda byla i nebyla. Proslýchalo se, že vojenská policie sovětů šla po „svých“ lidech a odvlékala je na Sibiř. A jednou dopoledne, byl jsem právě doma sám, div neutrhne zvonek paní Jermolajevová s bezradným generálem Jermolajevem – že prý si on podřezal žíly a nemohu-li zavolat do bohnického blázince, aby ho tam umístili. Dodnes se stydím za to, že jsem ty dva ubožáky nechal stát venku před brankou. Ale do bohnického ústavu jsem zazvonil a věc se snažil vhodně vysvětlit. Nepochodil jsem – jó milej pane, takovejch tu teď máme a už nemáme místo. Ten den jsem viděl generála Jermolajeva naposledy. Nevím kam se nakonec poděl a nikdy jsem po tom ani nepátral. Ale na tu scénu, na ten hrozný strach, na tu úzkost v očích těch dvou Rusů kdysi do Prahy uprchlých jsem si znovu připomněl pětadvacátého února o tři léta později, když po večerních ulicích Prahy pochodovaly závodní milice. Že i já budu jednou uprchlíkem, na to jsem v květnu roku pětáctýřicátého vůbec ani nepomyslel. Nebo že se nakonec ocitnu na druhém konci světa? Kamarád Bošek, o pár let starší a syn důstojníka zlikvidované československé armády, nás dal několik nějak tak v lednu 1945 na Hanspaulce dohromady. Vyfasoval jsem od něho jakousi rezavou karikaturu revolveru bez nábojů a ten jsem pečlivě uschoval mezi knihy. A že si prý máme všichni připravit kolo, svetr, radiovku a pořádné kalhoty, abychom jako tento až jednou tento. Ale slévařil jsem dál.

Nu a osmého května 1945 začala na pražských barikádách utíchat střelba. V noci projely z východu Prahou a kolem Prahy zbytky SS divise Grossdeutschland Feldmarschala Schörnera, pobraly s sebou v Praze gestapáky s rodinami a jim podobná individua, na hranicích Prahy odevzdaly zástupcům členů povstaleckého výboru profesora Alberta Pražáka těžké zbraně a uháněly na západ do amerického zajetí...

Ráno pak raničko devátého května kde se vzala tu se vzala armáda sovětská, celá prý udýchaná rychlým pochodem z Berlína. Stovky ruských tanků se do Prahy vřítily od západu – a byl na ně pane rajský pohled. Vojáci střelili sem a střelili tam, zajali poslední Němčiky v uniformách, SS-many namísto bez okolků odkrouhli a bylo po okupaci. Praha se rozjásala a jásala týden či dva. Z Košic dorazil prezident Beneš s vládou a s podivným manifestem nazvaným „Košický program“ a začala fáze vlády Národní fronty. Ta se vzala kde se vzala ale komunisté jí měly ústa plná. Směrem k vítěznému únoru, ale ten zatím jen čekal za rohem, komunisty pečlivě tajen a skrýván.

Ono už to slovo „fronta“ v české politice zní trochu jakoby přitaženě. Fronta vojenská, fronta na maso – ale jakápak fronta v politice? Halasně bubny československých komunistů nám ale začínaly už zaléhat do uší a rychle se zjišťovalo, že svobodu sice máme, ale jen jakous takous, takovou přistřiženou nějak jakoby na mikádo. Probíhaly volby do nově se tvořících národních výborů. Nebyly to ani vlastně volby, byly to při nejlepším veřejné aklamace. Na návsi či na náměstí se na podiu objevil hlouček lidiček sestavených bůhvíjakým a bůhvíjak, ale podle tak zvaného „paritního plánu“ té Národní fronty. Čtvrtina komunistů, čtvrtina sociálních demokratů, čtvrtina národních socialistů a čtvrtina lidovců – to byla ta „parita“, to byl ten klíč k „lidové demokracii“. A levicový sociální demokrat Zdeněk Fierlíknger, vlastně již tehdy odhalován jako zakuklený bolševik, předsedou vlády. Na Slovensku byly povoleny jen strany dvě – Komunisté a Demokraté, ale tam se komunisté brzy naučili Demokratickou stranu tak či onak politicky ožulit, a to obvykle falešným nařčením ze spolupráce s Tisem. V českých zemích ta slavná parita jakž takž fungovala, ale i tam dovedli komunisté prosazovat svoje – a když nebylo na nic víc ohlédlí se za sebe a tam stála Rudá armáda osvoboditelka, libě se na ně tvářící. Ta našťestí v říjnu zmizela tak jako ze západních Čech na neštěstí zmizeli Američané. Českoslovesko pak zůstalo neokupované – jako jediný sovětský satelit – až do srpna 1968, kdy si dubčekovští komunisté nakonec vykoledovali vojenský návrat Sovětů. Tehdejší způsob vlády se označoval za „lidovou demokracii“. Ten termín, ta zkomolenina „lidová demokracie“, to se nám zdálo trochu naivní a byl to vlastně výraz hrozně nemotorný, jakýsi zparchantělý pleonasmus to byl. Jaký že je rozdíl mezi demokracií a lidovou demokracií, ptali jsme se, kdepak bude ten háček? Nu ale, budme rádi, že jsme rádi – tak šel zprvu v roce 1945 jeden hlas lidu. Nemáme tu Rusy, máme čtyři politické strany, noviny mohou psát svobodně, můžeme mluvit jak si přejeme – však se podívejte na Poláky, na Maďary, na Bulhary, na Rumuny. Vypadalo to tak, věru to tak vypadalo, že vlastně tu svobodu máme. S jednou velkou výjimkou: ani v novinách ani v rozhlase se nenapadal Sovětský svaz. Nijak moc to nejprve nikomu nevadilo – však nás ti Rusáci osvobodili tak proč jim nadávat. A zde musím přiznat, že jsem těm ruským hochům byl neskonale vděčen i já. Když jsme toho pátého května vytahovali ty zrezivělé revoly a jeli na kolech do rozbouřeného města kde na nás Němci stříleli, a když jsme později, toho devátého května, my bláhovci, šli na Němce do Nové techniky v Dejvicích, bylo setkání s rudoarmějci snad to nejpožehnanější požehnání, které nás to ráno dovedlo zčistajasna potkat.

Ze několik týdnů po skončení války se otevřely dveře university. Vešli jsme do fakultní právnické posluchárny jako do kostela. V lavicích tělo na těle, stálo se vedle lavic, sedělo se na oknech, snad i na lustrech se viselo. Však byly university zavřeny skoro šest let. Nikoho z nás by nebylo tehdy napadlo nějak rušivě hlesnout – kdepak studentské výtržnosti, kdepak studentské protesty! Ale velmi dobře se pamatuji, jak se volil první vysokoškolský výbor. Schůze byla svolána do nádvoří Klementina před universitní knihovnu. My začátečnickové jsme se tlačili dole a na jakési provisorní podium vyskočil už starší chlapec. Jak se ukázalo, byl to „kolega Kazimour“. Jeden z jeho starších kolegů nám pitomečkům vysvětlil, že byl s „kolegou Kazimourem“ v koncentračním táboře po studentských demonstracích v roce 1939 po zabití Opletala, že kolega Kazimour je velmi kompetentní chlapík a že ho proto máme volit. Oponentů nebylo, a „volilo“ se. Ovšem aklamací, pouhým potleskem. Kdo by byl tehdy nevolil staršího kolegu, který se právě po letech vrátil z koncentračního tábora v Německu? A pak jsme podobným způsobem zvolili další členy vysokoškolského výboru a schůze byla za potlesku rozpuštěna. Ovšemže se později ukázalo, že kolega Kazimour je kovaným komunistou a právě tak většina těch ostatních zvolených kolegů. A „vládli“ nám pak hezkou dobu a nebylo lehké je setřást se sedla... Začal s námi tehdy chodit na přednášky jeden mladý voják z východní armády, volyňský Čech.

Mluvil málo, ale vyzpozorovali jsme, že do rodné Volyně, nyní částí SSSR, už ho asi nikdy nikdo nedostane. Nevyptávali jsme se, ale tušili jsme proč asi.

Nu, vláda "lidové demokracie" započala. Netrvalo dlouho a za nějaký ten měsíc komunisté začali vystrkovat růžky. Růžky? Rohy začali vystrkovat a začali jimi i trkat.

Kdejaký obchodník, podnikatel či majitel i malinké továrničky jimi byl nařčen z kolaborace s Němci a souzen, a často odsouzen naprosto nespravedlivě a protizákonně. Komunisté začali víceméně ovládat sudetské území po odsunu Němců a vehementně prosazovat svou nadřazenost jako největší přátelé našich osvoboditelů. Ergo si mohli dovolovat kdeco. Kult Stalina kvetl květy tisícerymi. Mnoho opravdových kolaborantů - mezi nimi například bratři Erbanové - později ultraortodoxní bolševici - o nichž bylo jejich kolaborantství s Němci veřejně známo, vstoupili prostě do komunistické strany a tak byli neprodyšně chráněni. Na Slovensku byla situace mnohem horší - komunistům nepohodlní lidé byli jimi prostě osočeni jako tisovští zrádci a odstraněni z veřejného života. Komunisté začínali trkat jak se patří. Čeští spisovatelé a básníci se předháněli ve veršování o velikém a neomylném Stalinovi.

Přesto v celkem svobodných volbách v roce 1946 se stala komunistická strana stranou nejsilnější - nikoli však na Slovensku - a spolu s mnohem slabšími soupeřícími sociálními demokraty získali přes polovinu hlasů, sice jen o fous, ale přece. Gottwald nahradil sociálního demokrata Fierlingera jako ministerský předseda. A komunisté nepřestávali ujišťovat veřejnost, že nehodlají zřizovat kolchozy, že nehodlají znárodnovat podniky, že nehodlají nastolit diktaturu - že oni jsou prostě dobromyslní beránkové a demokraté na slovo vzati. Odmyslíme-li si to, že počet politických stran byl omezen, že agrární strana a strana živnostenská a i jiné prvorepublikánské strany nebyly povoleny, volby z roku 1946 byly poměrně svobodné a hlasování bylo tajné. Ani po volbách s komunisty jako nejsilnější stranou nedocházelo k omezování demokratických svobod projevu a shromažďování. Nebylo přímých výpadů proti Stalinovi a proti Sovětskému Svazu. Bylo ale možno svobodně a veřejně kritisovat komunisty slovem, v tisku, v rozhlase, kdekoli a jakkoli. Kdo chtěl, mohl se snadno poučit o temné podstatě a praxi komunismu v Sovětském Svazu, knihy všeho druhu se volně prodávaly, byly veřejné politické diskuse. I hospodářská situace Československa byla vcelku pozitivní, válka se ho nedotkla tak jako sousedů. V Německu a v Rakousku byla bída a byl tam i hlad, obě země byly obsazeny čtyřmi mocnostmi a přijet do Rakouska znamenalo sjet hluboko pod československý průměr. Byl jsem jednou na nádraží v Linci a byl to smutný pohled. Zaplivané, špinavé a nálety stále polozbořené nádraží, lidé v noci spali v hadrech na lavicích, na stolech i na zemi. Ve srovnání s Rakouskem Československo bylo dva roky po válce bohatou a svobodnou zemí - tak se to alespoň tehdy zdálo. Potraviny byly prakticky k dostání bez lístků, na ulicích plno aut, bylo možno cestovat do ciziny kamkoli a vracet se zcela volně. Na Hradčanech úřadoval pod vlajkou Pravda vítězí demokratický a nezkorumpovatelný prezident Beneš a k jeho osobě a integritě se upínaly naděje nekomunistů. Pokud je Beneš na Hradčanech... Došlo ovšem k dalekosáhlému znárodnění bank, pojišťoven, dolů, hutí, velkých továren a vůbec i podniků zcela malých, které by bývaly jistě fungovaly daleko lépe v soukromé držbě. Benešovy znárodnovací dekrety šly dále, než bylo zdrávo - ale vykládalo se to jako úlitba Stalinovi. Soukromých živností zůstalo dost a ty by se byly asi vypracovaly do větších podniků, kdyby... To KDYBY pak nakonec dorazilo.

Nadešel rok 1947 a s ním se dostavily dvě zlověstné události. Stalin zřídil v Moskvě Kominformu - následnici během války zrušené Kominterny, Komunistické Internacionály. Postoj komunistů vůči Západu se okamžitě radikálně přiostril a z Mosky počal fičet mrazivý vítr. Druhou událostí s neblahými následky pro Československo bylo, že Amerika ohlásila hospodářskou pomoc Evropě ve formě tak zvaného Marshallova plánu, a tato velkodušná americká pomoc byla nabídnuta i Československu. Jak známo, Marshallův plán postavil na nohy celou západní Evropu včetně zruinovaného a poraženého Německa. Československá vláda, v čele s předsedou vlády komunistou Gottwaldem plán nejdříve s radostí a díkem přijala - ale vtom si její reprezentanty Stalin spěšně povolal do Moskvy a přikázal to přijetí odvolat. Bylo tedy ihned odvoláno. Když se československý ministr zahraničí Jan Masarek pak vrátil z Moskvy do Prahy, prohlásil něco v tom smyslu, že se dosud pokládal za ministra svobodné země, teď po návratu z Moskvy ale vidí, že se mýlil. Byla to studená sprcha a lidem začínalo svítat, že se jejich země ocitá v tenatech Kremlu. Dopředu se začali tlačit radikální komunističtí tlučubové jako ministr informací Václav Kopecký, mini-

str zemědělství Slovák Julius Ďuriš, generální sekretář odborů Antonín Zápotocký, slovenský arcikomunista ministr Karol Bacílek a jiní výborníci. Mraky se počínaly stahovat i kolem Hradčan. President sice mlčel, ale na Hradě byl a úřadoval a byla tam na svém místě i jeho vlajka. Pravda ovšem zatím jaksi nevitězila. A pak ta fuška!

Na podzim roku 1947 se konal tak zvaný "brněnský sjezd" sociální demokracie, na němž byl kryptokomunista Fierlinger vyhozen ze sedla a na jeho místo dosazen ministr Laušman. Sociální demokracie nabrala do plachet jiným, nekomunistickým směrem, i když Laušman byl spíše neutrální než protikomunista. Komunistická kominforma zuřila. Nekomunisté a protikomunisté se počínali bránit proti komunistické zlovůli a stavět se na zadní nohy. Novináři, v čele s Ferdinandem Peroutkou, Pavlem Tigridem, Helenou Koželuhovou začali bit na poplach. Lidové noviny přinášely Peroutkovy úvodníky v nichž onen neohrožený žurnalista zapřísahal voliče volit v příštích volbách nekomunisticky. Ty se měly konat v květnu 1948 a všeobecně se očekávalo, že je komunisté prohrají. Na pražských fakultách během podzimu a v lednu 1948 probíhaly volby a kromě filosofické fakulty byli všude sesazeni komunističtí funkcionáři a dosazení hlavně národní socialisté a lidovci, v čele s mladým právníkem Emilem Ransdorfem. Komunisté tušili co je bude v květnu čekat u volebních urn. A začali pod tlakem Kremlu kout svůj protioplán. V prosinci 1947 či v lednu 1948 najednou komunistický ministr vnitra Nosek jmenoval několik vedoucích komunistů na přední místa v policii. Většina ministrů - nekomunistů - odmítala tato jmenování schválit. Nosek nařídil stažení pohraničních pluků bezpečnostní stráže ku Praze. Ukázalo se, že obavy nekomunistů z komunistického ministerstva vnitra, na němž komunisté od května 1945 absolutně trvali, byly opodstatněné. Ministr vnitra Nosek, někdejší člen Benešovy londýnské vlády, najednou počal opět tvrdě uplatňovat svou komunistickou podstatu. Neohrožený novinář Ferdinand Peroutka bil plnou silou na poplach, právě tak jeho kolegové Pavel Tigríd, Helena Koželuhová a jiní.

A přiblížil se, připlížil se ÚNOR 1948. Však lampa ještě hořela co nad klekátkem visela.

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Jsou taje a jsou podivnosti. Snad každý taj je podivností leč ne každá podivnost bývá tajem. Jak známo, jedna z našich prstonárodních písní se vyznačuje textem jenž nás zasvěcuje do situace kdy okolo jistého blíže nespécifikovaného mlýna, tedy jak nade mlejnem tak i pode mlejnem se pasou a aby to šlo do rýmu připojme, že se i perou, husy. Tedy nejen nade avšak i pode mlejnem se ony husy perou a je povyk. Podivnost? Taj? A někdo, asiže taková jistá místní kůstka či fíflenska, která má sama spíše namířeno na mládence nežli na husičky, nabádá nebo přímo vyzývá jakéhosi Jenička, aby vzal prostě flintičku, aby prostě uchopil svou přes rameno visící flintičku a jednu z těch svářejících se husí voddělal, vodkráglel, nebo podle oné písně prostě jen chladnokrevně zastřelil. Kteroukoli, praví text. Nicméně milý a jinak bezpochyby i chrabrý Jeniček - přestože si je zajisté vědom sladkosti blahovůle jež by ho pravděpodobně neminula pakli by jednal podle výzvy oné mladé dámy domáhající se jeho palebného zásahu - ustrne. Ustrne a rázně odvece: já ty husy nezastřelím, já je dobře znám, jsou to husy panímámy kam já chodívám... A už je to venku. Má on ten Jeniček skoro nabeton s tou panímámou nějaké ty techtle mechtle a nechce si to pokazit, takže mužně odolává svůdnému nabádání k odstřelu peroucích se hus a raději riskuje nevůli mladé svůdnice a ignoruje touhu i blahý příslib obsažený v její průhledné intrice. Narazil si panímámu mlynářku nebylo asi taky jen tak, i když Jeniček, se zbrojním pasem a flintičkou elegantně zavěšenou přes svalnaté rameno byl jistě také terčem dychtění místních vesnických zájemkyň o jeho palební přízeň. Ale koneckonců, uvažuje bodrý Jeník, panímáma semtam přidá i nějakou tu buchtičku, kdežto bůhví co by měla natrhu ta mladice. A zřejmě později bude s chutí pokračovat v chodivání k panímámě i za neztlumeného štěbetu oněch peroucích se opeřenců, jak nade mlejnem tak i pode mlejnem. Tolik tedy naše prstonárodní píseň - a s trochou imaginace se může rodilý Čech domáknout i její vlastní podstaty. Taj anebo podivnost? Tolik tedy úvodem.

Nechme dnes taje taji a posvitme si na jisté podivnosti té naší řeči, zčásti již navozené napětím situace kolem toho osudného mlýna obklopeného hašteřícími se husami. Že měl možná ten náš Jeníček s tou mlynářkou jisté techtle mechtle by nebylo v českém prostředí až tak ojedinělé, ale kde se ty techtle mechtle nabraly? Ty techtle, ty plotky či pletichy, prý doletěly z jidiš, a ty mechtle si prý vymysleli sami Češi, je to prý pouhopouhá retnicová ozvěna. Avšak, jak vidno, i retnicová ozvěna se dovede stát podivností. Že sebe ani mlynářku ten Jeníček nakonec ale přece jen neprozradil, že prostě jen odmítl ty husy zastřelit, aby ty techtle mechtle navyšly najevo, to je už zase jiná podivnost. Tedy to najevo. Jaképakto jevo – zná vůbec někdo nějaké jevo? Nezná. Jeva není, jevo neexistuje. To vychází najevo když se nad tím trochu zahlubáme. Máme sice jev, ale jevo nemáme. Podivnost, prapodivnost to je. Snad i ten taj.

Řeknete-li, že to všechno je blbost, bude to znít nehorázně. Řeknete-li ale, že to jsou blbůstky, budete mít taky pravdu, ale podali jste to ovšem, tu jemnou výtku, diskretně a jaksi zaobaleně. Zaznamenejte, že nikoli zabaleně, alebrž zaobaleně. Jemně. Civilisovaně. Ale od toho neexistujícího jeva se dá skočit na snado. Máme my vůbec nějaké snado? Nebo nějakou snadu? Nemáme, to je nasnadě. Je tedy nasnadě, že Jeníčkovy techtle mechtle mohly vyjít najevo – a to i bez jeva a snadu – jen s trochou Jeníčkovy neopatrnosti nebo indiskrece. Kdyby se tak bylo i stalo, byl by vzal asi mlynář do svých mozolných mlynářských rukou, ne-li přímo lopat, něco podstatnějšího a tloukl by ubohého Jeníčka hlava nehlava. Zádá nezádá? Ramena neramena? Bedro nebedro? Nikolivěk. Jen a jen hlava nehlava. Nu, stačilo by alespoň vyzvědět je-li ta hlava nehlava příslovcem či přivlastňovacím jménem? Jistě namítnete, že jak Jeníček tak ten mlynář jasně pohrdají gramatickým vysvětlením, zdali adverbium či adjektivum – to je jim šuma fů – ale podivnost v tom je, ne?

Možná ale, a to nelze nepřipustit jako možnost, možná ale, že ta místní kůstka, ta fiflenka, ta co Jeníčka nabádala ku střelení hus paní mlynářky, toho ubohého Jeníčka pouze škádlila, nachtíc ho vyprovokovat ku zločinu. Že prostě chtěla jen zjistit, kam až ta Jeníčková dobrá vůle vedená jejím flirtem může zajít. Třeba si s Jeníčkem hodlala jen zaskotačit. Jen tak nadálku. Aby se ta mlynářka vůbec nedovtípila. Kdoví, zdali ta fiflenka tehdy znala sloveso škádlit. I když vezmeme v úvahu jinou prastarou národní píseň obsahující otázku „proč mě pořád poštuchuješ, proč mě pořád škádlíš?“. Ať už je to taj či podivnost, zdá se, že původ onoho slovesa „škádlit“ je zahaleno v jakési etymologické mlze... Dohadujete se, že ta fiflenka by byla s Jeníčkem ráda i skotačila? Nu, příznejte se, vyslovit naplno jste to nevyslovili, ale na mysl vám to jistě připadlo. Však se známe. Tak či tak, sloveso skotačit je prý už průhlednější. Je to přej už jiný kafe, spisovně řečeno. Pochází to prý vlastně ze Skotska. Skoti, Skotáci, skotáci, kdysi i v Čechách působili jako pasáci dobytka a tedy skotačili, a to se potom i přeneslo na činnost, tady na zamýšlenou činnost oné fiflenky, jež tak vyzývavě sváděla Jeníčka postřílet mlynářčiny husy. Nade i pode mlejnem.

Dejme však chudákovi Jeníčkovi teď konečně pokoj od etymologie a gramatiky a věnujme se na chvíli jiným podivnostem. Smekněme, respektive sundejme si, my chlapi, klobouk. Žena nemůže smeknout, i když klobouk si sundat může. Tedy jen my muži smekáme a sundáváme... Nechme však ženy ženami, jakkoli je to úkol nelehký a i kdyby nám to nakonec i ony samy mohly mít zazlé, a zamysleme se nad tím sundáním, nikoli v nějaké byt zcela odtažitě souvislosti s něžným pohlavím. Lze-li hovořit o příbuznosti slov, pak je to sundání obdařeno strýčky, tetami, synovci i neteřemi bohaté, přebohaté. Sundat, nandat. Nandej si hochu pětadvacet švestkových knedlíčků pobízí štědrá tetinka. Přendat. Vyndat, zandat – jste-li odvážní, přeložte si do angličtiny vyndat a zandat. Odendat. To všechno také nedokonavě – sundavat, nandavat, přendavat, vyndavat. Odendávat či odundávat a tak dále. Nu a prosím, taková blbůstka to je, no řekněte, není? Taková prostá ale početná rodinka to je. Ale drží se u nás jak helvetská víra. Bůhví kde se v Čechách vzala, odkud přivandrovala. Kořeny však zapustila hluboké. Ale k tomu Jeníčkovi. Ten mě k tomu sundávání a vyndávání vážně neinspiroval. Ta flintička mu přes rameno visí dodnes a husy ať se přej perou. No nejsou to podivnosti?

**VEZMĚTE, PROSÍM, NA VĚDOMÍ NOVOU ADRESU PRO ZASÍLÁNÍ
VŠECH PLATEB: SOKOL SYDNEY LTD, 16 GRATTAN CRESCENT,
FRENCHS FOREST NSW 2086.**

POUTNÍK MÁCHA

Že byl náš nejskvělejší romantický básník také vášnivým poutníkem a do jaké míry jeho horečné putování po Čechách v ranné polovině předminulého století silně ovlivnilo jeho tvorbu nám poutavě přibližuje pozoruhodné a teprve nedavno vyšlé dílo českého autora. Prostřednictvím Knihkupectví Mária Olšanská vyšla minulý rok v Příbrami studie Jana Čáka o Máchových poutích. Je to zajímavá kniha autora, který má už dnes za sebou Toulání v Brdech, Podbrdskem od městečka k městu, Obrázky z Podbrdsku, Kráčím starou Příbramí, Zmizelá Vltava a jiné pochoutky. Čák nám přibližuje Mácha jako neúnavného poutníka – a dokonce nejen jako poutníka po Čechách.

K velmi zajímavému textu knihy jsou přiloženy i mapky znázorňující Máchovy cesty, většinou po českých hradech, a snad nejpozoruhodnější mapka jeho poutí asi bude ta nazvaná „Hrady spatřené“. Ukazuje se, že Karel Hynek procestoval snad celé Čechy z počátku devatenáctého století puzen bezmeznou touhou navštěvovat kdejaký hrad, kdejakou zříceninu hodnou jeho pozornosti. Všude chodíval pěšky, obyčejně ve společnosti jednoho či více druhů z university, jen vyjimečně sám. Snad nejoblíbenějším jeho cílem byl Karlštejn, tehdy ještě dost neupravený, ale ani v severních Čechách nebylo hradu či hrádku, který by byl nestál našemu velkému básníkovi za „spatření“. Takové cestování bylo v tehdejší době českého romantismu ve flóru a Mácha na svých cestách čerpal materiály, kterých později použil nejen k svému vrcholnému dílu Máj, ale i k svým jiným tvorbám jako třeba Cikáni, Mářinka, Večer na Bezdězu. Na svých cestách po vlasti se jednou v Benešově na posvícení, kde také zaskočil na divadle za onemocnělého herce, i zamiloval, beznadějně leč vášnivě, do dcery myslivce na blízké Želetince, Mářinky Stichové. Ta mu ale brzy upláchla s lesním adjunktem. Čáka zřejmě čerpal informace z nejjintimnějších pramenů a ze zápisů a deníků básnických veřejnosti jinak nepřístupných.

Z Čákovy vyprávění vyplývá, že Máchovo putování má počátky už v dětství, i když to zprvu bylo jen putování po Praze. Krajinou Máchových předků je rozhraní mezi středními a jižními Čechami. Máchův otec Antonín se tam v obci Měšetice u Sedlce v Poltavě vyučil mlynářem a po dvacetiletém vojákovaní si vzal o dvacet let mladší Marii Annu Kirchnerovou. Ti ale spolu odešli do Prahy a v domě U Bílého orla na Újezdě se jim tam v roce 1810 pak narodil synek Ignác, budoucí český „snivec a buřič“ - jak ho ve své studii kdysi nazval F.X.Šalda – a tvůrce nové básnické češtiny Karel Hynek. Jakmile mladý Ignác zjistil, že česká verze toho jména je Hynek, ihned byl Hynkem. A také Karlem, ale o tom Čáková kniha nehovoří. Malý Ignác se ale s rodiči už jako maličké děcko přestěhoval do tehdy chudinské pražské čtvrti Na Františku, kde pak prožil ranné dětství. Když si rodiče najali domek a krámk na Dobytčím trhu, dnešním Karlovým náměstím, bylo Hynkovi již dvanáct let a jako čtrnáctiletý pak začal navštěvovat piaristické gymnasium na Příkopech, ačkoli původní otcovo přání bylo mít z hochy mlynáře. Tam, na střední škole, jak se od Jana Čáky dovídáme, se probudila v mladém gymnasistovi touha putovat po hradech – a také touha psát básně, a zdá se, že jeho první verše byly v němčině. Přesto se z mladého piaristického gymnasisty stal básník vroucně cítící své češství a svoji putovní vášeň bloudí od hradu ku hradu pěstoval především také proto, aby poznával i na zříceninách velikost české minulosti. Je dnes těžko uvěřit, že skoro všechno Máchovo putování bylo podnikání pěšky – takový výlet do Krkonoš a zpět do Prahy pěšky nebyl mladému muži zanícenému poznat svou vlast nijak těžkým břemenem. Dokonce i cestu do vzdálených Benátek přes alpský průsmyk na Brenneru a potom zpět do Prahy vykonal pěšky, a to vlastně jen během několika dní. Svě italské zkušenosti pak použil i ve svém Májí – Garribaldiho Itálie se už rozbíhala.

Na všech svých cestách a putováních byl Mácha zřejmě vždy bystrým pozorovatelem krajiny. Jedno takové pozorování, později použité v práci Večer na Bezdězu, zní zcela Máchovsky: „...Ještě jednou prošel jsem zříceniny slavné, ještě jednou pohlédl jsem v zbořenou kapli, a pak jsem kráčel k nejvnitřnější bráně po hladkém velkém kameni asi přes sto kroků dlouhou cestou. Nade mnou se koupala veliká kulatá věž v čistém paprslku nového měsíce. Okna zříceného kláštera v polosvětle míhala se pod ní, a vždy se mi zdálo, jako by vyhlídaly šedé hlavy zemřelých mnichů ze zřícené kobky v tichou noc. Doleji stálo někdejší vězení krále Václava... Vzhlednu vzhůru. Velká věž stála co přístrach noční nad námi, ostatní zříceniny byly co rozprostřený její plášť...“. Povážíme-li, že v tehdejší době byla vlastně básnická čeština v plenkách a v rukou pouhých veršotepců – snad s výjimkou Kollárovou – podaří se nám ocenit Máchova

slova jako udatný vpád do pomalu již zatuchávající jejich poklidné tůně. Právě také proto označil Šalda Máchu za „buřiče“ a přesto, že byl svými současníky většinou nepochopen a neuznán rozvířil mladý Máchův poklidnou vodu svých současných veršotepců dokonale a natrvalo. Byl také „snivcem“ - opět podle Šaldy, také proto, že v době českého romantismu dovedl básnicky snít a vyjadřovat své básnické sny na tehdejší dobu avantgardní češtinou.

Máchův odchod z tohoto slzavého údolí v poněmčelých Litoměřicích po zápalu plic se stal tragedií české básnické tvorby. Snivec, buřič, nadšený vlastenec a průkopník moderní češtiny odešel náhle a jeho pouť českou literaturou skončila ještě než se mohl dopracovat zasluhovaného uznání. Zemřel v den, kdy se v Praze měla konat jeho svatba s Eleonorou Šonkovou, s níž už měl malé dítě. Jak potom uvádí Jan Čáka, v protičeské bouři v prosinci 1897 litoměřičtí Němci ztrhli a zničili pamětní desku z Máchova úmrtního domu. Těsně předtím než na podzim v roce 1938 vtrhla po mnichovském diktátu německá armáda do Sudet, podařilo se Čechům Máchovy ostatky v poslední chvíli převést do Prahy na vyšehradský hřbitov do Slavína. To byla jeho poslední pouť Čechami. Není jisté také náhodou, že 17. listopadu 1989 zamířili pražští vysokoškoláci na Vyšehrad právě ku hrobu Karla Hynka Máchy.

Zakončíme tuto úvahu slovy snivce Máchy z jeho nedokončené prózy *Návrat citovnými Čáka*: „...Slyš, ó Praho! Praho! Ty mé vlasti srdce kamenné!... Přešla půlnoc a měsíc odešel a hasly hvězdy po dalekém nebi. A aj, stál syn krále bezkorunný na zchváceném sídle otců svých a pláč jeho provívaly šepoty noční. Stál sám a stoje plakal nad vlastí svou a země jeho nepoznala syna otců svých. Stál sám a stoje plakal nad vlastí svou a aj, krev byla na čele jeho...“. Tato slova pronášel velký český básník v době kdy se v jeho zemi teprve počínalo opět rozednívat...

B.Š.

Kvalitne plechove hracky z Ceskej Republiky, vyrobce "KOVAP", vyse 60 druhu, mame auticka, nakladaky, tractory ZETOR s prislusenstvom, jeraby, caravany, autobusy, atd.

Koupit hracky-log on www.mrcollector.com.au nebo zavolajte na 02-93112659, mobil-0403314483-Peter nebo Scott na 0402306831 [v anglictine]oficialni agent pro Australii a Novy Zeland, email adresa-info@mrcollector.com.au

+++++
České mše se konají v 11.30 ve Strathfieldu v kostele svaté Marty každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci.
+++++

~~~~~  
**SOKOLSKÁ KNIHOVNA OTEVŘENA PRO  PŮJČKY KNIH A VIDEOKAZET OD ÚNORA DO LISTOPADU VŽDY V PÁTEK VEČER OD 20 DO 21HODIN. VOLEJTE RAYE ČERNÉHO tel 02 9451 4886 nebo PETRA ČERMÁKA tel 02 9981 4765**  
~~~~~

H. G. Mayer & Co.

METROPOLITAN TAXATION SERVICES (BANKSTOWN) PTY. LIMITED
ACCOUNTANTS & TAXATION CONSULTANTS

Phone: 9707 1833

All Mail to:
P.O. Box 58
Yagoona 2199

Cnr Dutton St, & The Crescent,
Yagoona 2199

Vážená sestro, vážený bratře,

PŘÍSPĚVKY na rok 2007 \$ 25.00

Dovolujeme si Vás zdvořile upozornit, že členské příspěvky jsou nyní splatné. Dle nových klubových Stanov členské příspěvky je nutno uhradit do konce ledna 2007. Šek nebo Money Order prosím vystavte na „**Sokol Sydney Ltd**“. Nezapomeňte též napsat svoje jméno a adresu.

Příspěvky 2007	\$ 25.00
Příspěvky 2006 (pokud nezaplacené)	\$ (\$ 25.00)
Dar na Věstník	\$
Dar na údržbu Národního domu ...	\$
Celkem	\$

VEZMĚTE, PROSÍM, NA VĚDOMÍ NOVOU ADRESU PRO ZASÍLÁNÍ VŠECH PLATEB: SOKOL SYDNEY LTD, 16 GRATTAN CRESCENT, FRENCHS FOREST NSW 2086.

FREE LOAN CAR

All Vehicle Servicing & Repairs!

Daniel Chermak, Owner and Technical Director

We Wash & Vacuum Your Car!

209 Pittwater Rd, Manly

Ph: 9976 3255 Also open Saturdays 7.30 - 12pm

SOKOLSKÁ RESTAURACE V NAŠEM NÁRODNÍM DOMĚ

JE OTEVŘENA KAŽDOU SOBOTU OD 14 DO 21 HOD.

RESERVACE PRO VÍCE NEŽ 12 HOSTŮ V DOBĚ DLE DOHODY

NABÍZÍME ČESKÁ A SLOVENSKÁ JÍDLA - ZÁKUSKY

JSOU NAŠE SPECIALITA. VŠE SI JE MOŽNO ZAKOUPIT

I PRO ODNESENÍ DOMŮ. PROSTORY MAJÍ

KLIMATISACI VČETNĚ ODDĚLENÉ MÍSTNOSTI PRO

SVATBY A JINÉ SOUKROMÉ OSLAVY. VELKÉ

BEZPLATNÉ PARKOVIŠTĚ. VELKÝ VÝBĚR NAŠICH PIV

I MINERÁLNÍCH VOD. SLEVA PRO ČLENY SOKOLA

A PRO STUDENTY.

MÍSTA SI JE NUTNO PŘEDEM RESERVOVAT

NA: 4987 4767, MOB 0410 413 093,

V SOBOTU NA 9452 5617

WHAT'S ON IN OUR SOKOL

Sport:

- Aerobics:** Every Tuesday night 8.00 pm.
Nohejbal: RING PAVEL Mob. 0419 872 835
Volejbal: Young team: Sunday afternoons
Friday team: Every Friday night
Saturday team: Saturday afternoons 4.30 pm
on the dates advertised for children's
gymnastics on the pages of this issue.
- Children:** Same Saturdays as volleyball above from 3.30 to 4.30 pm
on the dates advertised on the pages of this issue.
Call Jane 0438 014 125
- Other sport activities:** Any time by arrangement to fit-in with the above.
FOR HALL BOOKINGS RING PAVEL Mob. 0419 872 835

Restaurant / Dining:

Our favourite dishes in air-conditioned comfort.
OPEN: Saturdays 2 pm to 9 pm. Other opening times can be
arranged for parties of more than 12 guests.
FOR MORE INFORMATION AND BOOKINGS RING
4987 4767 Mob. 0410 413 093 or SAT 9452 5617
BOOKINGS ESSENTIAL
RESTAURANT IS CLOSED ON SUNDAYS

**FOR ALL ENTERTAINMENT AND SOCIAL EVENTS
WATCH OUT FOR ANNOUNCEMENTS IN "VĚSTNÍK",
SPECIAL ADVERTISING OR OUR WEBSITE:**

www.sokolsydney.com

LIBRARY: Friday 8pm to 9 pm February to November

Roční předplatné Věstníku

Za 6 čísel \$ 25.00

Ceny reklam ve Věstníku

(6 čísel / 1 číslo)

- Celá stránka \$ 240.00 / 100.00
Polovina stránky \$ 120.00 / 50.00
Třetina stránky \$ 80.00 / 33.00
Čtvrtina stránky \$ 60.00 / 25.00

VĚSTNÍK

Sokol Sydney Ltd

If undeliverable return to:

16 Grattan Cres

FRENCHS FOREST 2086

